

ДНЕВНИКЪТЪ

(СТЕНОГРАФИЧЕСКИ)

НА

IX^{то} ОБИКНОВЕННО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

(ТРЕТА РЕДОВНА СЕСИЯ).

XVII заседание, Сжбота, 14-й Ноемврий 1898 год.

(Отворено въ 2 часътъ послѣ пладнѣ, подъ прѣдсѣдателството на подпрѣдсѣдателя Христо Ивановъ.)

Прѣдсѣдателствуващия Христо Ивановъ: (Звъни.)
Засѣданието се отвара.

Г-нъ секретарьтъ Юруковъ ще прочете списъка на г-да народнитѣ прѣдставители, за да се види: кой присъствува и кой отсъствува отъ днешното заседание.

Секретарь Георги Н. Юруковъ: (Прочита списъка.)
Отсъствуватъ г-да прѣдставители: Апостолъ Савовъ, Ангелъ Дойчевъ, Георги Клисурски, Георги Н. Консуловъ, Грую Л. Груевъ, Димитръ Кузмановъ, Димитръ Ночевъ, Иванъ Грозевъ, Мехмедъ Али Султанъ-Герей Месудовъ, Никола А. Мариновъ, Никола Антикаровъ, Петко Бобевъ, Петко Катрановъ, Петко Кочанковъ, Стефанъ Гранички, Сава Бакаловъ, Стефанъ Таневъ, Саулъ Камбосевъ, Стефанъ Н. Консуловъ, Хаджи Вандо Вобопевски, Хаджи Яхя Юмеровъ, Христо П. Славейковъ и Янколъ Донковъ.

Прѣдсѣдателствуващия Христо Ивановъ: Отъ 169 души народни прѣдставители, отсъствуватъ 23 души; има, значи, нужното число прѣдставители, за да може събраието да засѣдава.

На дневния редъ имаме докладъ на прошения отъ разнитѣ комисии.

Прѣди да пристъпимъ къмъ дневния редъ, има да съобщимъ, че е постъпилъ бюджетопроектъ за расходитѣ по Министерството на Обществениитѣ Сгради, Пѣтицата и Съобщенията.

Отъ Министерството на Финансите е постъпилъ законопроектъ за измѣнение и допълнение Закона за тютюна.

Бюджетопроектъ ще бѣде испратенъ на надлѣжната комисия, а законопроектътъ ще се постави на първо четение въ дневния редъ на слѣдующето заседание.

Има да съобщимъ, че е постъпило заявление отъ Тетовенския народенъ прѣдставитель, г-нъ Иванъ Рѣзняковъ, който иска осемъ дни отпускъ. Който е съгласенъ да се даде този отпускъ, да си вдигне ржката. (Болшинство.) Разрѣшава се.

Пристъпиме къмъ дневния редъ.

Г-нъ докладчикътъ Атанасъ А. Буровъ има думата.

Докладчикъ Атанасъ А. Буровъ: Г-да прѣдставители! Избраната отъ васъ финансова комисия разгледа нѣкои прошения, които се отнасятъ до нея, и днесъ ще ви докладвамъ тѣзи, които сж разгледани.

Прошение отъ жителитѣ на с. Ивановци, Видинска околия, съ което просителитѣ заявяватъ, че сж прѣселенци отъ други съседни държави, че имъ били дадени, споредъ Закона за заселяване пограничнитѣ мѣста, ниви, ливади и други още земи, обаче, не имъ било дадено пасбище, както изисква Законътъ; затова молжтъ Народното Събрание, понеже имало въ тѣхното землище едно пасбище, което се именуvalo „Ивановски-Участъкъ“, да имъ се подари това пасбище.

Финансовата комисия, като разгледа това прошение; като видѣ, че отъ свѣденията, които е имало Финансовото Министерство, земи за пасбище имъ е била отпуснжта своеврѣменно, рѣши: прошениято да се остави безъ послѣдствие. Молж да се приеме това рѣшение на комисията.

Прѣдсѣдателствуващия Христо Ивановъ: Ще се гласува. Молж ония г-да прѣдставители, които приематъ рѣшението на комисията, щото прошениято на жителитѣ на с. Ивановци да се остави безъ послѣдствие, да си

вдигнатъ ржката. (Волшинство.) Прощението остава безъ послѣдствие.

Докладчикъ Атанасъ А. Буровъ: Друго прошение, отъ българското население въ с. Вързулица, Свищовска околия. Просителитѣ явяватъ, че прѣзъ 1888 год. комисията, която е била назначена за измѣрванieto и опрѣдѣленieto на държавнитѣ земи, била отпуснѣла, тъй да се каже, доброволно на тѣхната община, на училищното настоятелство, веднажъ за винаги, 100 дюлума ниви и други 400 дюлума, отъ наема на които да се ползува училищното настоятелство за училището; обаче, когато отишла друга комисия, за да прѣгледа и уреди границитѣ на държавнитѣ имоти, била отнела това право на училищното настоятелство; та затова моляжъ Народното Сѣбрание да имъ се дадатъ отъ ново тия имоти, тъй като общината била бѣдна и не могла да поддържа училището си.

Финансовата комисия не намѣри за уважителна молбата имъ, още повече, като има прѣдъ видъ, че училището се поддържа отъ селския бюджетъ и че селото е голѣмо и може да издържа училището си, и ме начовари да ходатайствувамъ, щото прощението да се остави безъ послѣдствие.

Прѣдсѣдателотвующий Христо Ивановъ: Който е съгласенъ, щото прощението на жителитѣ на с. Вързулица да остане безъ послѣдствие, да си вдигне ржката. (Волшинство.) Остава безъ послѣдствие.

Докладчикъ Атанасъ А. Буровъ: Прощение отъ имота на сѣщата община, Вързулка, Афузъ Ибрямовъ. Той се оплаква, че с. Вързулица имало малко пасбище, че не било достатъчно за добитѣка, който има, и понеже на близу имало едно правителствено пасбище, подъ названіе „Крушака“, моли да се продаде доброволно по извѣстна цѣна. Съ това прошение е било сезирано Финансовото Министерство, и то е намѣрило, че поменжиятъ правителственъ соватъ отъ 1.500 декари, който докарвалъ на държавного съкровище приходъ 3.300 л., струвалъ много, та мѣсто ще можатъ просителитѣ да го исплатятъ.

Комисията и това прошение остави безъ послѣдствие.

Прѣдсѣдателотвующий Христо Ивановъ: Молжъ ония г-да прѣдставителитѣ, които приематъ рѣшението на комисията по това прошение, да си вдигнатъ ржката. (Волшинство.) Приема се да остане безъ послѣдствие.

Докладчикъ Атанасъ А. Буровъ: Прощение отъ Петра Мариновъ и още нѣколко души, отъ с. Долно-Озирова, Берковска околия. Просителитѣ искатъ позволение, да се заселижъ въ совата „Крива-Бара“, като имъ се даде достатъчно земя за обработване, и имъ се позволи да пуцатъ добитѣка си въ това пасбище. Финансовото Министерство, като събрало свѣдения, намѣра, че една частъ отъ въпросния соватъ бидъ раздаденъ на прѣселенци, а останалата била распродадена, и че пѣма възможность да се удовлетвори исканieto на просителитѣ.

Комисията рѣши, прощението да се остави безъ послѣдствие.

Прѣдсѣдателотвующий Христо Ивановъ: Който е съгласенъ, щото това прошение да остане безъ послѣдствие, да си вдигне ржката. (Волшинство.) Остава безъ послѣдствие.

Докладчикъ Атанасъ А. Буровъ: Молба отъ Кръсти Тошевъ и Цвѣтка Младеновъ, упълномощени отъ жителитѣ на с. Драгоевци, Ломска околия. Явяватъ, че прѣзъ 1892 год. Финансовото Министерство имъ продало една частъ отъ останалитѣ въ селото имъ черкезски имоти за сума 35.000 гроша, отъ които едва могли да платятъ до сега 10.000 гроша, а за остатѣка казватъ, че не могли да го исплатятъ, понеже продаденото мѣсто било малко, нѣмало друга земя за обработване и отъ това, щото обработвали, едвамъ се прѣхранвали. За да можатъ, прочее, да исплатятъ дълга си къмъ правителството и да не бѣде принудено то на ново да имъ вземе земитѣ обратно за дълга имъ, обръщатъ се къмъ Народното Сѣбрание и моляжъ да имъ се отстъпятъ даромъ останалитѣ черкезски земи въ землището имъ, въ мѣстността: „Конярицѣ“, „Дантова-Поляна“ и „Солтаница“, които били пусти и необработвани.

Комисията, като има прѣдъ видъ, че на тия хора веднажъ имъ е дадена земя и тѣ не сж могли да ѝ заплатятъ, на мнѣние е, да не имъ се подаряватъ на ново мѣстата, прѣди да исплатятъ стария си дългъ; за туй прощението имъ, като неоснователно, остави го безъ послѣдствие.

Прѣдсѣдателотвующий Христо Ивановъ: Ще се гласува. Молжъ ония г-да прѣдставители, които сж съгласни съ мнѣнието на комисията, щото прощението на Кръсти Тошевъ и Цвѣтка Младеновъ, пълномощници на жителитѣ отъ с. Драгоевци, Ломска околия, да се остави безъ послѣдствие, да си вдигнатъ ржката. (Волшинство.) Остава се безъ послѣдствие.

Докладчикъ Атанасъ А. Буровъ: Прощение отъ Горно-Вадинското училищно настоятелство, Орѣховска околия, Вратчански окръгъ. Явяватъ, че прѣзъ 1884 год. селото имъ Горно-Вадина имало нѣкакъвъ споръ за мера съ с. Островъ, и вълѣдствие на това, била назначена отъ правителството комисия, за да опрѣдѣли границата на землищата между двѣтъ села. Островчани, понеже били озлобени противъ горно-вадинчани, свидѣтелствували прѣдъ комисията, че мѣстността „Субашова-Шадица“, съ която располагало училищното имъ настоятелство, била правителствено мѣсто и комисията рѣшила, това мѣсто да се усвои отъ правителството. При всичко, че протоколътъ на комисията билъ обнародванъ въ „Държавенъ Вѣстникъ“, вметътъ на селото, понеже билъ неграмотенъ, не обжалвалъ рѣшението на комисията въ закония срокъ, и то влѣздо въ сила. За туй моляжъ Народното Сѣбрание да имъ повърне на ново това мѣсто.

Комисията намѣри заявлението за неоснователно и го остави безъ послѣдствие.

Прѣдсѣдателотвующий Христо Ивановъ: Ще се гласува. Молжъ ония г-да прѣдставители, които сж съгласни съ мнѣнието на комисията, щото прощението на училищното настоятелство отъ с. Горно-Вадина, Орѣховска околия, да се остави безъ послѣдствие, да си вдигнатъ ржката. (Волшинство.) Остава се безъ послѣдствие.

Докладчикъ Атанасъ А. Буровъ: Молба отъ Дозинското селско-общинско управление, Никополска околия. Моли

Народното Събрание да отстъпи на жителите от с. Лозица половината от правителственото пасбище, наръчено „Вратница“, тъй като тяхната мера била много малка и нямало къде да пасе добитъкът им, а близосъдното с. „Въла-Вода“ располагало съ много мера. Финансовото Министерство е събрало сведения и на основание на тях казва, че това пасбище не е на държавата, а принадлежи на с. Въла-Вода; за туй не може да се отстъпи на Лозишката община.

Комисията е на мнѣние настоятелно прошение да се остави безъ послѣдствие.

Прѣдседателствующий Христо Ивановъ: Ще се гласува. Моля ония г-да прѣдставители, които сж съгласни съ мнѣнието на комисията, щото прошенieto на Лозишката община, Никополска околия, да се остави безъ послѣдствие, да си вдигнатъ ръката. (Волниинство.) Оставя се безъ послѣдствие.

Докладчикъ Атанасъ А. Вуровъ: Промение отъ жителите на с. Дондуково, Ломска околия. Молятъ Народното Събрание да имъ отстъпи отъ държавните земи, нахоящи се въ с. Крива-Вара, една часть за обработване, а друга за пасбище, тъй като били прѣселенци, бѣдни и земята имъ непроизводителна. Финансовото Министерство е събрало сведения и намира, че това пасбище въ с. „Крива-Вара“ било дадено подъ наемъ за 5 години, начиная отъ 9-й Априлий 1897 год., тъй щото, сега не могло да се удовлетвори тяхното искание.

Комисията прие това мнѣние на Финансовото Министерство и остави прошенieto безъ послѣдствие.

Прѣдседателствующий Христо Ивановъ: Ще се гласува. Моля ония г-да прѣдставители, които сж съгласни съ мнѣнието на комисията, щото прошенieto отъ жителите на с. Дондуково, Ломска околия, да се остави безъ послѣдствие, да си вдигнатъ ръката. (Волниинство.) Оставя се безъ послѣдствие.

Докладчикъ Атанасъ А. Вуровъ: Заявление отъ жителите на с. Козлудуй, Орѣховска околия, съ което излагатъ, че селото имъ било много голѣмо, и, споредъ това, имало нужда отъ пасбище, защото, располагало съ малко мера и било турено въ изключително положение, тъй като с. Козлудуй било заобиколено отъ едната страна съ правителствена земя, подъ название „Козлудуйски соватъ“, а отъ другата отъ Козлудуйско-Хърлешкото блато, и по причина на малката мера, която имали, били принудени да взиматъ подъ наемъ совата, който се експлоатиралъ отъ пасматели; за туй, понеже имали голѣма нужда отъ соватъ, молятъ Народното Събрание да имъ се продаде държавниятъ соватъ, нахоящъ се въ селото имъ, срѣщу една умѣрена цѣна по доброволно съгласение, а не на търгъ.

Комисията, като събра сведения, намира, че той соватъ е около 6.000 декара, който струва по 20—30 л. единиятъ декаръ, че соватътъ дава годишенъ доходъ 3.556 л. и че той е единствениятъ въ Вратчанския окръгъ, намери за добръ да остави това прошение безъ послѣдствие.

Юрданъ Ивановъ: Г-да прѣдставители! Той соватъ, за който се говори, че билъ давалъ доходъ на държавата 2—3.000 л., съ това държавата не печели много, защото,

ако той соватъ се даде на обработване отъ жителите на с. Козлудуй, които плащатъ по 60—70 ст. дюлмѣнина, ще има хазната по-голѣмъ приходъ. Какво става съ жителите на това село? — Тъ ходятъ да работятъ въ Ломско. Когато пъкъ се случи наводнение, както отъ 2—3 години насамъ, тѣ не могатъ да минатъ рѣкитѣ Огоста и Скжта, за да отидатъ да обработватъ своите ниви, а нежелател, който сж взели на исполница. Прѣдъ видъ на туй, азъ не знамъ защо почитаемата комисия е оставила заявлението безъ послѣдствие. Ако е въпросъ правителството да продаде земята по 20 л. единиятъ декаръ, има да кажъ, че нѣма кой да купи тая земя по такава цѣна. Но направето една смѣтка: 3.000 л. взима държавата годишенъ доходъ отъ совати, а ако го продаде 8.000 декара по 5 л. правятъ 40.000 л., нека е по 10 л. 80.000; вложени тия пари въ банката съ 7% годишна лихва, ще дадатъ 5.600 л. годишенъ приходъ; значи, много по-голѣмъ доходъ отъ досегашния. Независимо отъ тия 5.600 л., държавата ще има и поземеленъ налогъ 5—6.000 л., който ще плаща населението, а най-послѣ ще се ползува и самото население. Ето защо, азъ моля да не се остави заявлението безъ послѣдствие, а да се вземе въ внимание и да се опрѣдѣли отъ Народното Събрание цѣна, каквато то намѣри за добръ.

Докладчикъ Атанасъ А. Вуровъ: Прѣди всичко, г-да прѣдставители, искамъ да обърнѣ вниманието ви да не ви се зловиди, че прочетенитѣ прошения комисията остави безъ послѣдствие, както е оставила безъ послѣдствие и други прошения, които още не сжмъ докладвалъ, и по-напрѣдъ ви докладвамъ тяхъ, а послѣ ще ви докладвамъ тѣзи, които комисията рѣши да се удовлетвори прошенията. Мнѣнието, изказано отъ г-на Иконова, щото държавниятъ соватъ да се продаде, защото държавата цѣла да има повече полза, това мнѣние комисията е взела прѣдъ видъ и по други прошения искава своето съгласие да се продаде тѣкои совати. Обаче, за с. Козлудуй не е таквъ случайтъ. Отъ сведенията, които е събрало Финансовото Министерство, излиза, че просбата на това село не трѣбва да се удовлетвори, за туй, защото селото нѣма действителна нужда отъ това пасбище, което иска, и той соватъ, ако до сега и да не е могълъ да се разработи, по, прѣдъ видъ на добрата му почва, за въ бѣдѣ може да послужи за нѣкои държавни работи.

Комисията остави прошенieto безъ послѣдствие и изъ ходатайствамъ, щото Народното Събрание да приеме заключението на комисията.

Юрданъ Ивановъ: Г-да прѣдставители! Соватътъ въ с. Козлудуй нѣма да служи за никаква държавна работа, и нѣма да се мине една или двѣ години и правителството ще го продаде. Сега правителството го дава подъ наемъ на извѣстни хора, които отъ своя страна го даватъ подъ наемъ на самото население да го обработва. Азъ ще моля да се отложи рѣшението по прошенieto на с. Козлудуй, да се провѣри казаното въ него и ще видите, че се явяватъ хора конкуренти, които даватъ по 3—4.000 л. годишенъ наемъ, взиматъ совата за 3 год., а събиратъ отъ селинитѣ по 20.000 л. доходъ. Нека се направи

справка и ще се убедите, че с. Козлудуй плаща 20—30.000 л. на прѣдприемачитѣ. Тоя соватъ не служи само за пасбище на добитѣкъ, защото една частъ е ниви и се оре, другата е млечище, което не може да се оре, а се коси. Тамъ, даже когато има суша, има сѣно. Но какво става? — Плащатъ селянитѣ за единъ пластъ сѣно 100 гр. Селянитѣ отъ това село сж принудени да взиматъ земята на трето, да ѝ обработватъ и да обогатяватъ извѣстни хора, които взиматъ подъ наемъ тоя соватъ. Всяка година, или прѣвъ нѣколко години, соватѣтъ се дава подъ наемъ отъ Вратчанската окръжна комисия, явяватъ се единъ или двама души прѣдприемачи, взематъ совата подъ наемъ, а селянитѣ не могатъ да направятъ това, защото пѣматъ пари, или защото цѣлото село не може да се прѣдставлява отъ единъ човѣкъ. Прѣдприемачѣтъ взима совата за 3.000 л., отива въ селото, събира 100 души селяни и имъ казва: ще ви дамъ да работите ниви, но ще ми дадете на трето отъ прихода. Напр., ако единъ селянинъ искара деветъ кола кукурузъ, шестѣтъ ще вземе той, а третѣ прѣдприемачѣтъ. Значи, прѣдприемачѣтъ печели много.

За туй, моля да се съгласите да се отложи рѣшението по прошенieto отъ с. Козлудуй; нека се провѣри и ако не излѣзе истина това, което азъ казвамъ, тогава да се остави безъ послѣдствие.

Иванъ М. Абрашевъ: Г-да прѣдставители! Въпросѣтъ, който се повдигна отъ г-на Йонова, е въпросъ основателенъ. Вие виждате какво казва прѣдставителѣтъ на тая околия. Той ви каза, че когато тѣзи совати се даватъ подъ наемъ на частни лица, тѣ експлоатиратъ тия селяни, които искатъ тѣзи чиири. Като е така, защо тогава да даваме тия совати подъ наемъ за 3.000 л., а да не ги дадемъ на селянитѣ, за да се ползватъ тѣ и да плащатъ данѣкъ, който ще бѣде повече отъ това, което сега се получава отъ наема? Г-нъ Йоновъ каза, че ако тоя соватъ се продаде на селянитѣ отъ с. Козлудуй, ще има годишенъ приходъ повече отъ 5—6 хиляди лева. Ако това е така, тогава каква е ползата, когато сега се получаватъ само 3.000 л.? Защо се държатъ тия нѣща и защо г-нъ докладчикѣтъ казва, че тия селяни нѣматъ нужда отъ тоя соватъ? Туй е смѣшно да се казва, че едно село нѣмало нужда отъ пасбище или соватъ, защото никѣдъ нѣма село, което да казва, че нѣма пужда отъ соватъ. Тамъ, гдѣто има пространство, гдѣто има пасбища и совати, дайте ги на населението да разшири своитѣ мери, та да работи, да се ползува и то и държавата, и недѣйте се скъпи за 3.000 л. Ако не направите това, вие принасите врѣда, а не полза на населението и държавата. Азъ ви моля да гласувате да се даде на тия хора тоя соватъ, за да развиятъ повече земледѣлното у насъ. Въ такива случаи недѣйте се скъпи.

Димитър П. Ожсоловъ: Г-да прѣдставители! Азъ мисля, че просбата на козлудуйчани е основателна и трѣбва да се уважи отъ народното прѣдставителство. Тѣзи хора казватъ, че селото имъ имало нужда отъ тоя соватъ, който тѣ постоянно експлоатиратъ, като го взимали отъ прѣд-

приемачитѣ, които го наемали отъ правителството. Тѣ казватъ, че прѣдприемачитѣ го взимали подъ наемъ за 3.000 л., а вземали отъ селянитѣ по 15.000 л. Помъ това е така, азъ мисля, че не е добръ да се експлоатиратъ селянитѣ така. То се знае, че помъ като има да се добива такава голѣма полза, ще се намѣрятъ хора експлоататори, които, като знайтъ, че селянитѣ не могатъ да отидатъ и се явятъ на търга, ще отидатъ да го взематъ, да го раздѣлятъ помежду си и ще го даватъ на селянитѣ, които иматъ нужда. Каква ще бѣде ползата отъ това за селянитѣ, азъ не знамъ. Така сжко азъ не знамъ и защо финансовата комисия е погледнала така на тоя въпросъ. Нема защото нѣкои селяни отъ Вратчанския окръгъ си не плащали паритѣ за продаденитѣ имъ отъ правителството земи, та не трѣбва да се даде сега тоя соватъ на тия селяни, които прѣдлагатъ да имъ се отстъпи по доброволенъ начинъ, а не на търгъ, при който могатъ да се явятъ нѣкои хора да конкуриратъ и да отнематъ това пасбище отъ тѣхнитѣ рѣцѣ и по тоя начинъ да се лишатъ селянитѣ отъ своята прѣхрана? Азъ мисля, че най-доброто нѣщо, което може да се направи въ случая отъ Народното Събрание, е, да се испрати това прошение въ Министерството на Финанситѣ, съ ходатайство да се назначи една комисия, която, слѣдъ като изучи добръ въпроса, да направи каквото трѣбва, та да се отстъпи това пасбище по доброволенъ начинъ на цѣлото село.

Докладчикъ Атанасъ А. Вуровъ: Азъ не можъ да се съглася съ изказаното мнѣние отъ нѣкои наши колеги. Тѣ искатъ да се испрати прошенieto въ Министерството на Финанситѣ, за да събере свѣдения, че послѣ . . . (Димитър П. Ожсоловъ: Азъ казахъ да се испрати въ Министерството на Финанситѣ, съ ходатайство да се назначи една комисия, която да изучи въпроса и да направи каквото трѣбва, та да се отстъпи пасбището на цѣлото село!) Да видитѣ, че има събрани свѣдения, азъ ще ви прочетъ писмото на Министерството на Финанситѣ, което има слѣдующето съдържание: (Чете.)

„До г-на Прѣдсѣдателя на IX-то Обикновено
Народно Събрание.

Г-не Прѣдсѣдателю,

Като Ви повръщамъ при това заявлението на жителитѣ отъ с. Козлудуй, което испратихте въ повѣренното ми министерство съ отношение отъ 12-й Февруарий 1897 год., подъ № 284, имамъ честь да Ви помоля, да ходатайствувате прѣдъ Народното Събрание, да остави безъ послѣдствие заявлението на поменатитѣ жители по слѣдующитѣ причини: 1) защото просителитѣ не ще могатъ да го исплатятъ, тѣй като соватѣтъ има около 6.000 декара и струва 20—30 л. единиятъ декаръ; 2) защото соватѣтъ не е малодоходенъ, тѣй като държавното съкровище получава 3.556 л. годишенъ наемъ; 3) защото поменатото село, споредъ свѣденията на финансовата администрация, нѣма дѣйствителна нужда отъ това пасбище, и 4) защото това пасбище е единственото въ Вратчанския окръгъ, което

дава хубава тръва и почвата му е годна за всякаква култура, слъдователно, представлява всички удобства да се употребява за някои бъдещи държавни цели.

Министър: Т. Теодоровъ.

Христо Гендовичъ: Г-да народни представители! Азъ мисля, че не тръбва да се впускаме дълго и широко да разглеждаме това прошение, което е дадено твърдъ на мѣсто. Така община, която няма нужда отъ това пасище, няма да дохожда прѣдъ Народното Сѣбрание да прави предложение, за да ѝ се отстъпи съ каквато и да било цѣна. Министерството на Финансите може да е погледнало съвършено другоаче на този въпросъ. Когато общината има нужда отъ земя, тръбва да ѝ се даде, и затова ние не можемъ да правимъ разлика между правителството и народа. Когато общината има нужда и дохожда съ заявление тя казва: г-да, не дѣйте го дава на други, а го дѣйте на насъ съ каквато цѣна искате, за да не ни експлоатиратъ наемателитѣ, ние тръбва да удовлетвориимъ просябата ѝ; защото ако общината не може да се яви на публичния тръгъ, то ще се яви пѣкой експлоататоръ, ще го вземе за 1.000 л., а послѣ ще вземе отъ селянитѣ 6.000 л. Може да има хора, които сѣ заинтересувани, и ще отидатъ да прѣчкатъ, както става съ всичкитѣ чаири. Като е така, защо да не се испрати това заявление въ Министерството на Финансите, което да назначи една специална комисиия, която да опрѣдѣли колко струва и, слѣдъ това, да се отстъпи на общината по доброволно съгласие? Защо да липсимъ тия селяни отъ това право? Затова, азъ предлагамъ да се прати това заявление въ Министерството на Финансите, което да назначи една комисиия, която да опрѣдѣли колко струва и до гдѣто селянитѣ не дадѣтъ паритѣ, да не имъ се дава мѣстото. Това е моето предложение.

Иванъ М. Абрашевъ: Г-да прѣдставители! Азъ взехъ думата, че кажъ още няколко думи по този въпросъ. Азъ мисля, че г-тъ Сжеловъ ще си оттегли предложението, да се испрати прошениято въ Министерството на Финансите, за да се назначи комисиия. Вѣдете увѣрени, г-да прѣдставители, че ако това прошение отиде въ Министерството на Финансите, за да се опрѣдѣли комисиия, тамъ може да се направятъ хиляди нѣща, може би, да се измѣни цѣлъ свѣтъ и нито ние ще да видимъ този въпросъ рѣшенъ, нито просителитѣ ще видятъ мерата. Не е първъ пътъ сега у насъ да се отстъпватъ подобни земи. Вие знаете, че миналата година се отстъпихъ такива земи на пѣкои села въ Видинския окръгъ и Никополската околия. Министерството знае отъ каква стойностъ е това мѣсто, та въ такъвъ случай вземете рѣшение да се удовлетвори просябата на просителитѣ, а пакъ Министерството на Финансите нека има грижата да събере паритѣ. Затова, вземете рѣшение да се отстъпи това пасище и по-нататъкъ не дѣйте остави висшъ въпроса.

Юрданъ Йоновъ: Г-да прѣдставители! Осемъ хиляди декара по 20 л., каза се отъ г-на докладчика, но азъ турямъ по 30 л. (Докладчикъ Атанасъ А. Буровъ: 8.000 декара не съмъ казалъ, а 6.000.) Добъръ;

да е 6.000 декара. Азъ ще докажъ съ примѣри. Въ с. Крушовица правителството притежава единъ сѣватъ, називаемъ „Езерото“, който е записанъ въ книгитѣ на държавата 1.000 декара. Министерството на Финансите заповѣда на Вратчанския финансовъ чиновникъ да произведе тръгъ и го продаде. Но какво излѣзе? Когато финансовиятъ чиновникъ отиде въ селото и съ „Държавенъ Вѣстникъ“ въ рѣзка ограничи сѣвата „Езерото“, за да опрѣдѣли границитѣ му и види какво има да продава, той намѣри, че сѣватътъ „Езерото“ е отъ 5.000 декара, а не отъ 1.000. Когато, обаче, почнѣ да се продава този сѣватъ, почитаемото Министерство на Финансите, на мѣсто да повиши финансовия чиновникъ, за гдѣто бѣше намѣрилъ толкова земя повече, напротивъ, взе че го наказа, като го прати за помощникъ на финансовия чиновникъ въ Русе. Защо станѣ това? — Защото, намѣсто 1.000, той намѣри 5.000 декара сѣватъ. Той каза тогава: азъ не можехъ да направѣ друго, защото въ „Държавенъ Вѣстникъ“ съмъ гледалъ границитѣ на сѣвата, но пакъ го прѣмѣстихъ. Това го направи финансовиятъ чиновникъ Урумовъ. Тукъ има хора отъ Вратца, които могатъ да кажатъ за това. Тукъ дойдохъ хората, отнесохъ се и до мене, като тѣхенъ депутатъ, и азъ отидохъ съ тѣхъ, та молихъ г-на Министра на Финансите да имъ отстъпи тая земя, но той каза: не можъ да ѣхъ отстъпѣ, защото е държавна. Ако отиде една комисиия да прѣвѣри Козлуджиския сѣватъ и ако той не излѣзе 12.000 декара, азъ приемамъ да не влѣзъ до година тукъ, въ Народното Сѣбрание, ако се окаже, че съмъ го излъгалъ въ този случай. Пишкатъ, че този сѣватъ е 8.000 декара, или около 8.000 декара; но това не е вѣрно, защото ние знаемъ неговитѣ стари граници. Той е 8.000 дюлума, а не 8.000 декара, а пѣкъ 8.000 дюлума не правятъ 8.000 декара, ами правятъ 10—12 хиляди декара.

Миналата година, почитаемото Народно Сѣбрание отпуснѣ сѣвата, който е отъ 13.000 декара, на с. Бръгаре и Крушовене по 15 л. декарътъ, като взе рѣшение $\frac{1}{2}$ частъ да се отстъпи на с. Бръгаре, а $\frac{2}{3}$ части на с. Крушовене. Тогава се смѣташе, че не ще да има повече. Но какво излѣзе послѣ? — Когато финансовиятъ чиновникъ отиде та прѣвѣри, оказа се, че с. Бръгаре е засвоило близу 13.000 декара, вслѣдствие на което се взема и се даде на с. Бръгаре около 4.000 декара, на с. Крушовене около 5.000 декара. Сега, като се сѣятъ по 15 л. декарътъ, излиза, че правителството взема отъ с. Бръгаре 60.000 л. и 75.000 л. отъ с. Крушовене, които, събрани наедно, възлизатъ на 135.000 л. На останалитѣ 4.500 декара земя, правителството засели няколко банатски българи, като имъ ѣхъ даде за пасище, за работна земя и за селище. Така щото, правителството взе отъ с. с. Бръгаре и Крушовене 135.000 л., които, ако се дадѣтъ въ Ваката съ 6% лихва годишно, смѣтнете какъвъ доходъ ще дадѣтъ на правителството, независимо отъ поземеления налогъ, който се плаща всяка година. С. Бръгаре — нека почитаемото Сѣбрание попита Министерството на Финансите и ще се увѣри — си знае до стотинка слѣдующата се частъ за отпуснатата му частъ земя за една година. То имаше опрѣдѣлени ерокове и на

два пкти селянитъ внесохъ 15.000 л. Благодарение на изобилието на кукуруза, селянитъ можахъ да взематъ пари и си платяхъ до стотинка, каквото имахъ да даватъ. Г-нъ Димитър Стояновъ, отъ гр. Плѣвнѣ, е прѣдставитель тукъ и той може да каже, че селнитъ отъ с. с. Бръгаре и Крушовене взехъ пари отъ нѣкои търговци за да заплатятъ дълга си. Той може да каже още: да ли тия селяни не сж въ състояние да исплатятъ задълженията си.

Минжлата година, когато селянитъ искахъ да имъ се отстъпи тоя соватъ, г-нъ Министрътъ на Финанситъ каза, че не може да се съгласи, защото нашитъ селяни били научени да купуватъ, а да не плащатъ. Казахъ му: не е така, г-не министре. При добро плодородие, нашитъ селяни сж научени да си плащатъ. Сега пъкъ, благодарение на изобилието на кукуруза, тѣ ще платятъ и за другата година. Затова, съгласете се, г-да прѣдставители, да се отпусне тоя соватъ по 15 л. декарътъ на козлудуйчани, както минжлата година на с. с. Бръгаре и Крушовене, и вие ще видите, че ще има по-голяма полза за съкровището, отъ колкото сега отъ наема. Ако направите това, тогава ще имате 90.000 л. стойността на совата, ще имате и 4.800 л. отъ поземеленъ налогъ, който надминава наема. Както виждате, само поземелниятъ налогъ надминава много повече наема, който сега се получава, независимо отъ лихвата на стойността на совата. Изобщо вземено, ако се отстъпи совата на просителитъ, за съкровището ще има единъ доходъ отъ 10.000 л. годишно, а не както сега, 3.556 л. отъ наема.

Въ случая, за да се увѣри почитаемото Народно Събрание, азъ го моля да се съгласи да се отложи въпросътъ, та да може да се провери всичко това, и, ако не се окаже истина, да се остави просбата безъ послѣдствие. Ако ли пъкъ върватъ въ моитъ думи, тогава ви моля да се съгласите да се отстъпи соватътъ на козлудуйчани по 15 л. декарътъ.

Каза се, че тоя соватъ е единичниятъ най-добъръ въ Орѣховската околия, или по-добъръ въ Вратчанския окръгъ, който е могълъ да послужи за по-други държавни цѣли. Това не е до тамъ право, защото ние имаме въ Леденикъ, въ Гладно-Поле, въ Гостиля, частъ отъ които е дадена на прѣселеници изъ Банатско, а частъ е останала така и не е дадена на никого; така щото правителството нищо не се ползува. Има хора, които на врѣмето сж заграбили доста голѣми пространства отъ тия совати, владѣятъ ги сега и правителството нѣма никакво основание да ги вземе отъ тѣхъ, а пъкъ тоя, който купува, той ще каже, ние знаемъ, че не тая, а онай е границата на совата и така ще се намѣржатъ истинскитъ граници.

Г-нъ Григоръ Найденовъ, който е тука, познава добритъ тия совати и той може да каже какъ тѣ стоятъ сега и да ли с. Козлудуй има нужда отъ тоя соватъ или не. Г-нъ Хаджи Ангелъ Йоновъ, който е тука и който е прѣдседател на Вратчанската Окръжна Постоянна Комисия, знае много добръ и може да каже, че тоя соватъ се дава за 3.200 л. на разни прѣдприемачи, които послѣ експлоатиратъ населението, твърдятъ много, като взиматъ отъ него по

10—12.000 л. годишенъ наемъ. Г-нъ Вобошевски, тоже знае тия совати какъ сж и какъ ги експлоатиратъ, и той може да ви каже: да ли е вѣрно или не това, което ви казвамъ сега. Азъ ви моля да не мислите, че селянитъ се ползватъ отъ тия совати! — Не. Отъ тѣхъ се ползватъ нѣколко души богаташи и чорбаджии, които, благодарение на врѣмето, сж могли да заграбятъ по известна частъ само за туй, че нѣкои отъ тѣхнитъ пиви сж граничили съ соватитъ и, вслѣдствие на това, днесъ иматъ по 1.000 декара. Освѣнъ това, какво става днесъ съ тия совати. Г-нъ Кръстениковъ взема една частъ соватъ и отиде да пасе добитъка си, но чорбаджиитъ почнахъ да му прѣчкатъ, а пъкъ когато той имъ каза, че нѣматъ право да нарушаватъ правата му, защото е далъ пари, чорбаджиитъ му казахъ: не вдигай гюрултия! Това не може да бѣде тѣй. На ти 1.300 л. и хайде иди си отъ тукъ. И той го остави на селскитъ чорбаджии, които събиратъ по 100 пари на говедо за паша. Е, съгласете се, че ако тукъ не се отпусне на просителитъ това мѣсто, то нѣма освѣнъ да оставимъ тия селяни да ги експлоатиратъ разни прѣдприемачи и да робуватъ още 50 години, като ще могатъ едва да плащатъ на прѣдприемачитъ наема и не ще могатъ да си плащатъ данъка и остава недоборъ.

Атанасъ Данковъ: Г-да прѣдставители! Азъ взехъ думата за да кажа, че и азъ направихъ тая смѣтка, каквато прави г-нъ Йоновъ и дѣйствително излиза, че ако се продаде тоя соватъ на тия селяни, ще има държавата по-добра смѣтка. Слѣдъ тия хубави обяснения, които даде г-нъ Йоновъ, азъ нѣма освѣнъ да се съглася и да моля и васъ да се съгласите да се отстъпи тоя соватъ срѣщу едно възнаграждение отъ 15 л. за декаръ.

Григоръ Найденовъ: Г-да прѣдставители! Г-нъ Йоновъ каза, че познавамъ тоя соватъ и че познавамъ мѣстността. С. Козлудуй не е осѣждно толкова отъ земя и, трѣбва да признаемъ, че селянитъ сж малко алчни да заграбватъ отъ съединитъ държавни земи. Вѣрно е, че тоя соватъ не плаща и лихвитъ на капитала, както се дава подъ наемъ, а така сжщо и данъка; но ако се съгласимъ сега да се даде тоя соватъ на с. Козлудуй за известна цѣна на вересия, азъ ви казвамъ, че е по-хубаво да вдигнемъ рѣка и да го харижемъ. Не е само с. Козлудуй, което иска да вземе земя и да не ѝ плати, ами, ако щете, натоварете двама измежду насъ да отидатъ въ Финансовото Министерство да видятъ: колко земи сж вземени и не сж исплатени. Взематъ ги на кредитъ да ги исплащатъ и отъ година на година се отлага плащанieto, до като най-сетнѣ въ Народното Събрание постъпи едно прошение, че не могатъ да ги платятъ, та да имъ се опрости сумата, или ако не имъ се опрости сумата, да си вземе държавата земята надирѣ. Ако ще дадемъ и тая земя по такъвъ начинъ, по-хубаво да не ѝ даваме. Азъ не съмъ противенъ да се даде, но съ условие да отидатъ да измѣржатъ земята хубаво, защото ще излѣзе до 12.000 декара, и да ѝ платятъ веднага. Селото е заможно и е въ състояние да ѝ плати, та затова на вересия да се не дава.

Сега, имайте прѣдъ видъ още друго едно нѣщо. Ние се стремимъ да повдигнемъ у насъ скотовѣдството, но като вземемъ Козлудуйския соватъ да го дадемъ да се разоре, а така също и други нѣкои совати, ние трѣбва да се ликвидираме веднажъ за винаги съ соватитѣ и утрѣ, когато ще искаме да развиемъ скотовѣдството, нѣма да имаме мера, гдѣто да се пуснатъ добитѣцитѣ да пасатъ. Най-сетнѣ, както щете така направете, но азъ казвамъ, че ако сега дадемъ тоя соватъ на кредитъ, пари нѣма да видимъ.

Маню Бояджиевъ: Г-да прѣдставители! Азъ не знамъ да ли г-нъ Ионовъ е толкова освѣтлещъ (Гласове: По-високо; не се чува!) за да вѣрваме, че е така . . . (Не се чува.) Но азъ допуштамъ, че туй, което говори г-нъ Ионовъ по тая работа, трѣбва да е вѣрно, и, ако е вѣрно, излиза, че частнитѣ лица отъ вѣнъ познаватъ по-добъръ работитѣ, отъ колкото отдѣлението за господарственитѣ имоти при Министерството на Финанситѣ, което, вижда се, не познава своята работа. (Гласове: Това е истина!) Азъ допуштамъ, че това, което каза г-нъ Ионовъ, е истина и отъ други данни, които мене сж извѣстни. Прѣди три години, въ Народното Сѣбрание постѣни заявление, отъ страна на едно село въ Казанлъжската околия, съ което искаше да му се даде въ ползувание на вѣчни врѣмена едно пасбище, което се намира на върха на Стара-Планина. Въ туй заявление селянитѣ на едно село отъ 400 сѣмейства, на което мерата е малка, казвахъ: ние сме отъ 400 къщи село и имаме всичко 5—600 узрата пасбище; мнозина отъ насъ се занимаватъ специално съ скотовѣдство и имаме 4—5.000 овце постоянно, а независимо отъ това, нѣкои отъ сѣселянитѣ ни, казвахъ въ прошенieto, се занимаватъ и съ джелеплъжъ, докарватъ отъ Сѣверна България овце, хранятъ ги, кърмѣтъ ги и слѣдъ туй ги пращатъ въ Цариградъ за продажъ; мерата ни е малка и искаме да ни се отстъпи пасбището на единъ връхъ на Стара-Планина. Прошението имъ не видѣ бѣлъ свѣтъ, защото комисията не могла въ туй врѣме да провѣри и да даде своята резолюция или да го внесе въ Сѣбранието, съ мѣстни, като всички прошения, които постѣнихъ нежъ година. Азъ, като прѣдставителъ отъ Казанлъжската околия, отидохъ въ Министерството да съобщѣ, че е постѣнило такова и такова прошение и да кажѣ, щото министерството за една цѣна по-евтина да отстъпи това мѣсто на туй село. И туй си ходатайство резонирахъ прѣдъ министерството, като имяхъ прѣдъ видъ, че тия хора ще увеличатъ скотовѣдството и само отъ беглика, като се увеличи добитѣцътъ, ще се исплати печалбата, която държавната добива отъ това мѣсто. Но министерството какво направи? — Не се миняхъ нѣколко дена и отдава това мѣсто на нѣкое частно лице отъ Габрово, което дало обѣщание, че ще направи на върхъ Стара-Планина, на 2.000 метра височина надъ морското равнище, копки заводъ и му го отстъпи съ 400 л. годишенъ наемъ, съ право да се ползува отъ него въ продължение на 15—20 години. Минава се една година, и какво узнава властѣта и хората, които се интересувашъ отъ тоя въпросъ? — Узнава, че тоя приятелъ не туря на

мѣстото конѣе и кобили — туря колкото за форма 3—4 кобили — а цѣлото пасбище дава подъ наемъ на частни лица да пасатъ въ него цѣли сюрѣци добитѣцъ и счелъ за добръ да намѣри въ това по-добра смѣтка, и на мѣсто да развѣжда конѣе, да взема по 15—20 гроша на добитѣцъ. (Петръ Пананчевъ: Трѣбва да е ималъ въ министерството нѣкой приятелъ!) Не знамъ това, но слѣдъ разузнаването, взе се мѣстото назадъ. Сега, отъ какъ ставатъ такива работи, азъ мислѣ, че ходатайството на г-на Йонкова по тоя въпросъ си има мѣстото. И азъ не можъ да си обясня тая, тъй да се каже, чифтугия на Министерството на Финанситѣ съ такива земи.

Ако признаваме, че ако се даде една часть държавна земя за мера на едно село, съ това даваме възможность на селото да повдигне скотовѣдството; ако съзнаваме въ душата си, че беглицътъ е единъ данѣкъ такъвъ, който не съществува въ други мѣста и който едва ли не се взема отъ селянитѣ като единъ видъ право, срѣщу ползуването имъ отъ земитѣ, които принадлежатъ на държавата, азъ не можъ да разберѣ защо министерството могло би да мисли, че трѣбва да се търгува за тия совати и държавни земи. Щомъ, въобще, се знае, че соватитѣ или пасбищата, отстъпени на едно село за неговитѣ нужди, би могли да способуватъ да се развие у насъ скотовѣдството, което е такъвъ необходимъ елементъ отъ стопанството, отъ богатството, щомъ като знаемъ, че като се даде едно пасбище на едно село, ще имаме въ резултатъ да се удвои слѣдъ година, двѣ или три едриятъ добитѣцъ и овцетѣ; щомъ като признаваме, че държавата взема единъ налогъ отъ овцетѣ, въ разхѣръ на половинъ левъ, и щомъ като знаемъ че отъ това държавата ще добие 4—5.000 л. срѣщу тѣзи умножили се овце — азъ казвамъ, че не можъ да разберѣ какъ може да се отблъснатъ отъ Народното Сѣбрание такива справедливи искания на нашитѣ селяни. Ние съзнаваме тукъ, че главното брѣме отъ тежеститѣ държавни, тѣжи върху гърба на нашитѣ селяни, а дохождатъ такива случаи да чуваме да ни се казва: какъ така може да се отстъпи декарътъ за по-малко отъ 20 л.?

Каза се отъ г-на Найденова, че имало случаи, когато на селянитѣ били отстъпвани земи, но не ги плащали. Ами че, какъ така се взиматъ отъ селитѣ селяни другитѣ налози? Ако селянитѣ сж неиздѣлжими за подобни дългове, трѣбва да признаемъ, че сж неиздѣлжими и за другитѣ даждии. Единъ пътъ, ако не искатъ да платѣтъ, трѣбва да признаемъ, че никогда нѣма да платѣтъ. Най-сетнѣ, щомъ като единъ пътъ, тѣ се ангажиратъ за исплащанieto, разбира се, нѣма, освѣнъ по сжния редъ, по който се събиратъ данѣцитѣ, да се искатъ и тѣзи пари.

Сега, можете да кажете, че сумата е много голѣма и не може въ двѣ години да се исплати. Това е вѣрно; но тогава дайте имъ срокъ въ 10 години да ѣхъ исплатѣтъ! Да се нареди да стане исплащанieto, както въ минжли врѣмена, въ 10 години! Азъ не знамъ, какъ едно село отъ 100 къщи ще може да исплати 100.000 л. въ такъвъ единъ малѣкъ срокъ. Да вземемъ цѣлата печалба на едно цѣло село, пакъ не може да исплати такъвъ голѣмъ дългъ въ

такова едно време. Така щото, паметвамъ това нѣщо мѣчно изпълнимо по този пътъ, и по-добъръ е да се нареди, както казахъ, исплащанieto да стане, както е ставало въ минжли времена отъ други общини, въ разстояние на 10 години. Азъ съмъ на мнѣние, г-да народни прѣдставители, слѣдъ като, разбира се, се узнае, прѣди всичко, да ли селото се нуждае отъ това мѣсто и ако се установи, че се нуждае, да се приеме отъ Народното Собрание, да не уважи ходатайството на г-на докладчика на комисията и да се наръча на Министерството на Финансите, щото оцѣнката да бѣде не на половина, а една четвъртъ отъ това, което би струвало мѣстото, ако се продадѣше на частни лица. Освѣтъ това, да наръчаме на министерството, че Народното Собрание, като взима прѣдъ видъ това, че едно село е мѣчно да исплати една сума отъ 100.000 л. въ 2 години, намѣри, че ако селянитѣ сами намиратъ че исплащанieto на тази сума може да стане въ 10 години, да стане така. Правителството и хазната нѣма да изгубятъ, защото слѣдъ двѣ години сѣщитѣ приходи ще ги взематъ отъ беглика, вслѣдствие нарастванieto на овцетѣ. Затова, моля да се уважи просбата на селянитѣ, на които прощението сега се докладва.

Йорданъ Йоновъ: Само двѣ думи ще кажъ, относително исплащанieto, за което каза г-нъ Григоръ Найденовъ. Министерството на Финансите, съгласно рѣшението на Народното Собрание, взето отъ минжлата година, распореди така. Понеже на тѣзи селяни се даде 2 години срокъ за исплащанieto, министерството разрѣши това исплащанieto да стане на 4 пъти, т. е. всѣки 6 мѣсеци да внасятъ нѣщо. Писватъ на Финансовия чиновникъ да вземе задължителенъ записъ отъ кмета на селото, заедно съ цѣлия общински съвѣтъ, че тѣ се задължаватъ да платятъ на срока 12.000 л. Първиятъ наемъ с. Врѣгаре внесе, а вториятъ — с. Круповене не можа да внесе. Какво направи финансовиятъ чиновникъ? — Прати на бирника записъ и му казва да събере паритѣ, когато отиде въ селото, прѣди да събере данъка. Селянитѣ се събраха, отидоха при Димитра Стояновъ въ Плѣвентъ, който има воденици въ землището на това село, и му казватъ: дай пари да платимъ на правителството, защото ако не платимъ, ще ни взематъ совата. Г-нъ Стояновъ и неговитѣ хора, които се занимаватъ съ търговия, съ захире, отпуснали имъ 20.000 л. и хората отидоха и ги внесоха въ казначейството. Остава единъ такситъ още да исплатятъ и селянитѣ се стараатъ до идущата година да го платятъ, за да могатъ да взематъ вѣрнопостенъ актъ. Тѣ мислятъ, че макаръ и да сж дали половината пари, правителството може да се попишмани и затова се стараатъ часъ по-скоро да взематъ актъ и да ипотекиратъ имота въ Земледѣлческата каса, за да имъ е по-леко. Ето защо, казвамъ, че не е това намѣрението на хората, както г-нъ Найденовъ каза, да взиматъ, а да не плащатъ.

Прѣзъ 1893 год. бѣше дадено едно заявление отъ Пловдивско, не знамъ кое село бѣше, съ което се искаше да му се отпусне една гора, една мѣстност. Отпусна му се по 2 л. декара и да сж исплати въ 10 години селото. Азъ бѣхъ единичниятъ, който молихъ да се удовлетвори

исканieto на тѣзи хора, понеже отъ заявлението се виждаше, че това мѣсто е недостѣпно и че отъ гората правителството нѣма полза, не може да сж продава, освѣтъ на самото село. Тогава Народното Собрание се съгласи да даде гората на това село по 2 л. декарътъ, съ исплащанieto въ 10 години. Въ случая, като народенъ прѣдставителъ отъ Орѣховската околия, отъ която сж моитѣ избиратели, особено отъ с. Козлудуй, моля да приемете да имъ се отстъпи този соватъ по 15 л. декарътъ и да имъ се даде единъ срокъ отъ 4 години за съвършенното му исплащанieto. И ви увѣрявамъ, че тѣзи хора ще го платятъ. Тукъ има и други прѣдставители отъ сѣщата околия. Г-нъ Вратановъ, макаръ че не е нашъ приятелъ, нѣма да скрие да каже, че селянитѣ на с. Козлудуй сж състоятелни и ще платятъ. Г-нъ Вратановъ знае, като адвокатъ, защото бѣше взелъ страната на прѣдприемача, и ще осѣди тия хора да платятъ на прѣдприемача 10.000 л. Селянитѣ напускахъ добитѣка въ совата, изгасихъ го и казахъ, ако ще правителството да ни избѣси. Прѣдприемачътъ е завелъ дѣло и г-нъ Вратановъ е повѣренникъ и ще осѣди тѣзи хора да платятъ 10.000 л. обезщетение. Тази е послѣдната година. Ако Собранието не се съгласи да отстъпи този соватъ, то идущата година ще се даде на другъ прѣдприемачъ и селянитѣ пакъ ще го изгасятъ, а г-нъ Вратановъ пакъ ще си взема, като адвокатъ, адвокатско право по 3—4.000 л. (Шумъ. — Гласове: Прието!)

Георги Н. Юрковъ: Г-да прѣдставители! Менъ ми се струва, че ние разискваме тукъ излишно, защото не можемъ да вземемъ едно рѣшение по този въпросъ, тъй като чл. 52-й отъ Конституцията, който говори за държавнитѣ имоти, гласи: (Чете.) „Начинътъ, по който ще се отстъпватъ и залагатъ самитѣ имоти, а така сѣщо распореджанието съ приходитѣ имъ, ще се опрѣдѣлятъ съ законъ“. Съ рѣшение, този въпросъ не можемъ да го разрѣшимъ. Трѣбваше по законодателенъ редъ да се внесе отъ Министерството на Финансите единъ законъ и по единъ законодателенъ редъ да се разрѣши. (Гласове: Исчерпанъ е въпросътъ!)

Петръ Папанчевъ: Г-да народни прѣдставители! По край частния въпросъ, който се повдигна, по поводъ на това прошение, докоснахъ се и до принципиални въпроси. Касае се частно до едно село, което иска единъ соватъ; но отъ думитѣ на г-да говорившитѣ се разбра, че тѣ искатъ този въпросъ, който се повдигна сега, тъй да се каже, да се обобщи. И обобщението му се състои въ това, че тѣ расправихъ всѣки за своето мѣсто за известни случаи. Твърдѣ е хубаво, че се повдигна този въпросъ.

Г-да прѣдставители! Азъ по принципъ съмъ противъ, държавата да притежава какви да е имоти. Държавата не е частно лице; държавата не е хозяинъ да експлоатира и нѣма по-лошъ хозяинъ отъ една държава, когато притежава известни имоти и влиза въ известни прѣдприятия. Най-добритѣ хозяи на една държава сж гражданитѣ на държавата. Имотитѣ въ една държава, които притежава държавата, не трѣбва да бѣдѣтъ нейни. Тѣзи имоти трѣбва да бѣдѣтъ притежание на частни лица, да бѣдѣтъ притежание на гражданитѣ на тази държава. Тѣзи имоти ще

служат за обогатяване на народа, и един народ доволен, един народ състояние, това значи и държавата да е доволна, да е въ състояние и да е богата. И аз винаги съм поддържал, че земите, които трябва да служат за ползуване на населението, за развъждане на добитък, за развитие на земледелието, никой път не трябва да бъдат държавни, и държавата нито има право да ги дава под наем, нито да ги притежава. Тя трябва винаги да бъде достояние на гражданите, било на градовете, било на селата.

Случаят, г-да представители, който се явява тук, е, че едно село има нужда от сиват. Няма по-хубаво нещо от това, ако туй село има действително нужда от този сиват и ако се ангажира да плати известна сума, която съ лихвите дава повече от това, което държавата взима като годишен наем. Няма, казвам, по-хубаво нещо да се даде този сиват на тях. Даже съм съгласен да им се отстъпи даром, за да се ползуват селяните: да развъждат добитък, да косят сено, да плащат редовно данъците си, за да забогатяват и да обогатяват и държавата. Но като исказвам въ конкретния случай този принцип, аз бих направил това предложение, като от части се присъединявам към исказаното от комисията мнение, щото Народното Събрание да не взема решение въ смисъл, да се удовлетвори прощата на жителите от с. Козлудуй, но да се изучи въпросът по-хубаво и да се види: да ли няма и други някои околни села заинтересувани, които тъй също да се нуждаят от този сиват. (Един представител: Няма!) Ако няма, още по-хубаво. И ако няма някои други заинтересувани, няма освен да им го отстъпим. И ако им го отстъпим на тази цѣна, която те дават, още по-хубаво. Аз казахъ, че съм съгласен и даром да им се отстъпи, достатъчно е, че, като им се отстъпи и тия хора забогатѣятъ, ще плащатъ данъкъ и пропорционално държавата също ще забогатѣе. Но да вземе Народното Събрание решение тогазъ, когато министерството испита и изучи въпроса, когато изпити мѣстото хубаво и види, че други околни села иматъ нужда отъ този сиватъ; тогазъ да се внесе въпросътъ въ Народното Събрание, и съгласно специално направено предложение, по законенъ редъ, да се отстъпи този имотъ за ползуване на селяните отъ тази община. (Гласове: Исчерпанъ е въпросътъ!)

Маню Вояджиевъ: Г-да народни представители! Взехъ думата само да възразя на г-на Юркова, че законъ за даване земи и гори има у насъ, но той предвижда, че то трябва да става безплатно, и то слѣдъ като се узнае нуждата на населението. Ако ли пъкъ нямаме законъ за даване на държавни земи у насъ, и ако нашего законодателство въ тая частъ съставлява единъ пробелъ, една празнота, това не е резонъ за Народното Събрание да не се произнася за отстъпването на този сиватъ; по този начинъ решението на Народното Събрание е равносилно съ законъ. Зарадъ туй, щомъ Народното Събрание се удовлетвори, че това пасище има мѣсто да бъде дадено на туй село и вземе решение въ

тази смисълъ, тогазъ, разбира се, туй съставлява единъ законъ.

Георги Н. Юрковъ: Решенията на Народното Събрание не сж закони!

Маню Вояджиевъ: Равносилни сж съ закони. Не може да се чака да се създаде законъ, че тогазъ само да ставатъ такива отстъпвания на държавни земи. Има, може би, 20 и повече такива решения отъ Събранията за такива случаи.

Георги Н. Юрковъ: И те сж незаконни!

Докладчикъ Атанасъ А. Вуровъ: За да бъдемъ последователи въ решенията, които взимаме по тия въпроси, и понеже има още други прошения, които сж оставени безъ послѣдствие отъ комисията, на основание тия съображения, по които се оставихъ безъ послѣдствие сжитѣ прошения и отъ Народното Събрание, които имахъ честъ да ви докладамъ, и на основание свѣденията, събрали отъ Министерството на Финансите и мотивите на финансовата комисия, исказани чрѣзъ мене, азъ ви моля, г-да представители, да се съгласите, щото настоящето прошение да се остави също безъ послѣдствие; защото финансовата комисия, когато е взимала тия решения, тя е знала мнѣнието на Министерството на Финансите, че и то е наклонно и сподѣля напълно, както и комисията, распродаването на пасищата на общини, които иматъ, действително нужда. Исказаните до сега мнѣния отъ г-да ораторите, сж повечето общи, принципиални, относително начина за разрешението на въпроса за продаването на пасищѣ държавни пасища, но не изключително за конкретния случай съ селяните отъ с. Козлудуй, за който случай много малко и твърдѣ малко оратори се докоснахъ, като изключимъ г-на Йонова, който, като тѣхенъ представителъ, говори по-обширно за случая, и това му прави честъ, че се застъпва за своите избраници. Та искамъ да кажа, финансовата комисия, на тия основания и по съображенията, които по-послѣ ще искамъ, е била противъ да се продаватъ тия имоти. Комисията се е държала, г-да представители, на едно главно и съществено нѣщо, на което искамъ да обърна вашето внимание: да се продаватъ само тия пасища, отъ които населението има действително необходима нужда и доказана потребност. И не е тъй работата, както някои искажъ да кажатъ, че ако тия просители нѣмали такава нужда отъ този сиватъ, то те не щѣли да се обръщатъ съ молба къмъ Народното Събрание да искатъ да имъ се отстъпи по една опрѣделена, умѣрена цѣна. Не е така, защото азъ знамъ, че има и такива селски общини, които располагатъ и съ гори и съ пасища, но има частни лица, които ги каратъ да заявяватъ предъ Народното Събрание, че нѣматъ, а пъкъ имало държавни земи, отъ които имали нужда, та да искатъ да имъ се отстъпнѣтъ и послѣ, като ги взематъ, да ги продаждатъ на частни лица за своя общинска смѣтка и да се възползуватъ. Азъ няма да указвамъ на отдѣлни случаи, но това го правятъ.

Послѣ, ще кажа на г-на Йонова, който голѣмъ защитникъ се яви по настоящето прошение, че не се яви съ никакви доказателства да докаже, че жите-

литъ отъ с. Козлудуй дѣйствително иматъ необходима нужда отъ този соватъ. Ако бѣше дошълъ да каже — понеже познава общината отъ близу — колко пасбища има и съ какво пространство, колко добитъкъ има дребенъ и колко едъръ, на колко добитъкъ, колко декара се пада за паша, увѣрявамъ го, че и азъ щѣхъ да ходатайствувамъ и вдигна ръка да се удовлетвори просятъ на козлудучани. Но тъй като не ни се представихъ такива доказателства, азъ пакъ ви моля, г-да представители, за да бждемъ послѣдователни, да се съгласите да се остави безъ послѣдствие заявлението на жителитъ отъ с. Козлудуй.

Христо Касабовъ: Азъ взехъ думата да кажа само двѣ думи: първо, въпросътъ е обясненъ и затова правя предложението дебатитъ по него да се прѣкратятъ; второ, трѣбва да се попита самиятъ Финансовъ Министръ: какъ стои работата. Намистина, г-нъ докладчикътъ обясни работата какъ стои, какви свѣдения има и че отъ тѣхъ се установява какво самата компетентна властъ казва, че нѣма нужда да се отстъпи това пасбище на просителитъ; но върни и положителни свѣдения ще получимъ пакъ отъ г-на Министра на Финанситъ, за да знаемъ какъ да се произнесемъ по този въпросъ. Затова, азъ моля, нека се отложи разрѣшението на този въпросъ до получаването на тия свѣдения.

Докладчикъ Атанасъ А. Буровъ: Азъ съмъ съгласенъ съ това предложението, да присѣдствува и г-нъ министръ.

Прѣдседателствующий Христо Ивановъ: Понеже нѣма други записани да говорятъ, то нѣма нужда и да се гласува предложението за прѣкръпяване на дебатитъ. Има нѣколко мнѣния по прошенето на жителитъ отъ с. Козлудуй. Първото е, мнѣнието на комисията, щото това прошение да се остави безъ послѣдствие. Обаче, на края, г-нъ докладчикътъ каза, че е съгласенъ съ мнѣнието на г-на Касабова, да се отложатъ разискванията по този въпросъ, до гдѣто дойде г-нъ Министръ на Финанситъ, за да се иска и неговото мнѣние, на основание свѣдѣнията, които е той събралъ.

Ще положимъ на гласуване най-напрѣдъ мнѣнието на комисията, и слѣдъ туй, мнѣнието на г-на Йонова, поддържано отъ нѣколко души оратори, и подиръ туй, мнѣнието на г-на Юркова, което различава отъ другитъ, и състояще се въ това, че се искава специаленъ законъ, за да се направи това отстъпване. Ще дамъ на гласуване най-напрѣдъ мнѣнието на комисията. Ония отъ г-да прѣдставителитъ, които сж съгласни да се отложи разискването на това прошение, до като дойде г-нъ министръ и даде своето мнѣние

Георги Н. Юрковъ: Да се раздѣлятъ въпроситъ, за да излизе гласуването по-правилно; инакъ, азъ мисля, че ще направимъ грѣшка, ако слѣдемъ двата въпроса. Да се положи на гласуване най-напрѣдъ рѣшението на комисията, че прошенето се остави безъ послѣдствие, и послѣ да се гласува: да ли да се отложи рѣшението на въпроса, за да се чуе и мнѣнието на г-на Министра на Финанситъ.

Прѣдседателствующий Христо Ивановъ: Мнѣнието на комисията напослѣдъкъ е това: да се отложи рѣшението на въпроса, до като даде г-нъ Министръ на Финанситъ нуждитъ свѣдения.

Никола Ив. Коваровъ: Това е мнѣние на г-на докладчика, а не на комисията!

Прѣдседателствующий Христо Ивановъ: Добръ; тогазъ най-напрѣдъ ще положимъ на гласуване мнѣнието на комисията, за да се остави това прошение безъ послѣдствие. Моля тия отъ г-да прѣдставителитъ, които сж съгласни да се остави безъ послѣдствие прошенето на жителитъ отъ с. Козлудуй, да си вдигнатъ ръката. (Молшество.) Не се приема това мнѣние на комисията.

Остава вториятъ въпросъ, относещъ се до взимане мнѣнието на г-на Министра на Финанситъ. Които отъ г-да прѣдставителитъ сж съгласни да се отложи разглеждането на този въпросъ, за да се вземе мнѣнието на г-на Министра на Финанситъ, да си вдигнатъ ръката. (Болшинство.) Ще се отложи разглеждането на това прошение, до като се вземе мнѣнието на г-на Министра на Финанситъ и неговото съгласие.

Докладчикъ Атанасъ А. Буровъ: Колективно прошение отъ жителитъ на с. Запозене, Берковска околия, Ломски окръгъ, съ което — като казватъ, че се занимавали съ скотовѣдство и, вслѣдствие на това, имали необходима нужда да се увеличатъ тѣхнитъ пасбища, защото тѣзи, които имали сега, не имъ били достатъчни, и понеже въ тѣхното землище имало единъ соватъ, тѣ нарѣченъ „Запозенски“, който соватъ билъ на върха на Стара-Планина и който, макаръ и да билъ въ лошо положение — обрасналъ съ трънѣ, камешливъ и пр. — при все това, обаче, билъ необходимъ за тѣхния добитъкъ, особено за лѣтно вѣрие, когато добитъкътъ имъ, като нѣмало гдѣ другадъ да се укрие отъ буря и горещина, бѣгалъ въ правителственната гора, за което много на често плащали глоба — молятъ да имъ се отстъпи въпросниятъ правителственъ соватъ, когото тѣ наемали до сега отъ правителството, или, ако това не е възможно, то да имъ се продаде за една малка цѣна. Министерството на Финанситъ е събрало свѣдения по това прошение на просителитъ и, прѣдъ видъ на това, че въпросниятъ соватъ се състои повече отъ 7.000 декара; че едва ли с. Запозене ще може да го заплати; че това пасбище може да се употреби за бждщи държавни цѣли, и, най-главно, че това село нѣма необходима нужда отъ него — искава мнѣние да се не уважава исканieto на просителитъ.

Комисията се съгласи съ тия мотиви на министерството, вслѣдствие на което рѣши: това прошение да се остави безъ послѣдствие.

Прѣдседателствующий Христо Ивановъ: Понеже никой не иска думата, ще дамъ на гласуване. Моля ония г-да прѣдставители, които сж съгласни съ мнѣнието на комисията, щото прошенето на жителитъ на с. Запозене, съ което искатъ да имъ се отстъпи едно правителствено пасбище, нахранище се въ тѣхното землище, да се остави

безъ послѣдствие, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Остави се безъ послѣдствие.

Докладчикъ Атанасъ А. Вуровъ: Промение отъ жителитѣ на с. Акчаеръ, Свищовска околия, съ което казватъ, че въ тѣхното землище, въ мѣстността „Джелепъ-Чукуру“, се намирало едно пространство отъ около 700 декара, което било неразработена земя, т. е. соватъ, който соватъ правителството постоянно давало подъ наемъ на частни лица, добитъкътъ на които лица нанасялъ голѣма врѣда на нахождящитѣ имъ се около този соватъ ниви, и искатъ да имъ се продаде този соватъ за една известна цѣна, по доброволно съгласие, та да се отърватъ отъ навлизанieto на чуждия добитъкъ въ нивята имъ да ги опустошава. Министерството на Финанситѣ е разгледало настоящето прошение, събрало е свѣдения и намира, че просителитѣ разполагатъ съ достатъчно мера за паща и земя за обработване и затова дава мнѣние, щото просбата имъ да се остави безъ послѣдствие.

Комисията се съгласи съ това мнѣние на министерството, вслѣдствие на което рѣши: прошениято на жителитѣ на с. Акчаеръ да се остави безъ послѣдствие, като неоснователно.

Прѣсѣдателствующий Христо Ивановъ: Понеже никой не иска думата, ще дамъ на гласуване. Моля ония г-да прѣдставители, които сж съгласни съ мнѣнието на комисията, щото прошениято на жителитѣ на с. Акчаеръ, съ което искатъ да имъ се продаде едно правителствено пасище, да се остави безъ послѣдствие, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Остави се безъ послѣдствие.

Докладчикъ Атанасъ А. Вуровъ: Промение отъ Лиша Илиевъ и Ивана, Велика и Даяна Николови, отъ с. Коприва, Никополска околия, съ което — като заявяватъ, че тѣхнитѣ родители били длъжни на частни кредитори, и слѣдъ смъртта на родителитѣ, кредиторитѣ обржжали своето взискание къмъ недвижимитѣ имъ имоти, които били продадени на публиченъ търгъ; че като останали безъ никакво наследство, тѣ били принудени да работятъ земята на своитѣ компии на „исполица“ и по този начинъ били изложени на експлоатация, така щото не могли да прѣхранватъ сѣмействата си — молятъ Народното Събрание да имъ се продаде, при нѣкои по-угодни за тѣхъ условия, държавниятъ соватъ, нахождящъ се въ тѣхното землище на мѣстността „Крива-Круша“ и състоящъ отъ около 500—600 декара, който соватъ до сега билъ даванъ отъ правителството подъ наемъ за една нищожна сума отъ 30—40 л. годишно.

Комисията не намери законни причини да удовлетвори исканieto на просителитѣ и остави прошениято имъ безъ послѣдствие.

Прѣсѣдателствующий Христо Ивановъ: Понеже никой не иска думата, ще дамъ на гласуване. Моля ония г-да прѣдставители, които сж съгласни съ мнѣнието на комисията, щото прошениято на Лиша Илиевъ и Ивана, Велика и Даяна Николови, отъ с. Коприва, съ което искатъ да имъ се продаде нахождящиятъ се въ землището на селото имъ държавенъ соватъ, да се остави безъ послѣд-

ствие, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Остави се безъ послѣдствие.

Докладчикъ Атанасъ А. Вуровъ: Заявление отъ Халовската селска община, Кулска околия, Видински окръгъ. Съ това заявление жителитѣ на тази община заявяватъ, че тѣхнитѣ земи по-рано сж били завладѣни отъ турцитѣ, и послѣ, слѣдъ освобождението ни, когато правителството ги е взело, тѣзи земи сж станжали държавни; така щото, тѣ сега имали много малко недвижими имоти. Отъ тѣзи имоти, които правителството е присвоило, като държавни, се е образувала една мера, тѣй нарѣчена „Хаджи Нурийски-Ключъ“ или „Градковски-Ключъ“, и, прѣдъ видъ на малкото имъ недвижими имоти, искатъ да имъ се подари тази мера. Министерството на Финанситѣ е събрало свѣдения и намира, че тѣзи земи сж били изкупени за с. Градковъ, но понеже жителитѣ на послѣдното село не сж ги изплатили на врѣме, то държавата, която по-напрѣдъ ги е била изплатила за тѣхна смѣтка, ги е взела въ владѣние и ги дава подъ наемъ на градковчани, понеже имъ били необходимо пужди за тѣхното съществуване. Затова, именпо, правителството не се съгласява да се даджтъ тѣзи имоти на Халовската община.

Комисията, по сѣщитѣ тия причини, които уважи, остави това прошение безъ послѣдствие.

Прѣсѣдателствующий Христо Ивановъ: Понеже никой не иска думата, ще дамъ на гласуване. Моля ония г-да прѣдставители, които сж съгласни съ мнѣнието на комисията, щото прошениято на Халовската община, съ което жителитѣ на тази община искатъ да имъ се подари нахождящата се въ землището имъ държавна земя, да се остави безъ послѣдствие, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Остави се безъ послѣдствие.

Докладчикъ Атанасъ А. Вуровъ: Промение отъ жителитѣ на с. Калжачъ-Кьой, Валчикска околия, съ което заявяватъ, че въ врѣме освободителната война, когато турцитѣ се извели изъ това село, тѣ, просителитѣ, били аргати при турцитѣ, а пѣкои дошли отъ ромѣнска Добруджа, като прѣселенци въ това село, и завладѣли останенитѣ отъ турцитѣ земи, съ обѣщание отъ страна на правителството, че рано-късно ще имъ ги отетжни, да станжатъ тѣхна собственост. Но понеже и до сега правителството не направило това, тѣ искатъ да се разрѣши този въпросъ, като молятъ Народното Събрание да рѣши, щото да имъ се продаджтъ въпроснитѣ земи по доброволно съгласие срѣщу известна умѣрена цѣна.

Комисията, като разгледа това прошение, намери, че исканieto на просителитѣ е справедливо и рѣши да се удовлетвори то, съгласно съ исказаното мнѣние отъ Министерството на Финанситѣ, т. е. да се отетжатъ на просителитѣ исканитѣ отъ тѣхъ количества държавни земи срѣщу една цѣна отъ 3 л. за декаръ, платима въ три-годишенъ срокъ, послѣ който срокъ да добижатъ правото на собственост върху тия имоти. Такомъ е мнѣнието на комисията по това прошение и азъ ходатайствувамъ прѣдъ Народното Събрание да го приеме.

Прѣсѣдателствующий Христо Ивановъ: Понеже никой не иска думата, ще дамъ на гласуване. Моля ония

г-да прѣдставители, които сж съгласни съ мнѣнието на комисията, щото на жителитѣ на с. Калжичъ-Кьой, Балчикска околия, да се отстъпжтъ описанитѣ въ прошеніето имъ държавни земи съ цѣна по 3 л. за декаръ, която да исплатжтъ въ разстояние на три години, да си вдигнжтъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ А. Буровъ: Прогшение отъ Анто М. Боровски, отъ г. Цариградъ, който казва, че, въ врѣме на сръбско-българската война, войницитѣ били изсѣкли и опустошили едно негово бранище, находище се на мѣстността „Дърма“, за тѣхна нужда. Слѣдъ сключаваніето на мира, той се билъ обърналъ къмъ Военното Министерство да иска да му се заплати нанесената врѣда. Военното Министерство рѣшило да му се заплатжтъ 250 л. за изсѣчената гора и тия пари му били дадени, получили сѣ е, обаче, като не билъ доволенъ отъ тази сума, прѣтъ 1886 год. се обърналъ къмъ Народното Събрание съ молба да му се заплати дѣйствителната стойностъ на изсѣчената гора, защото тая гора струвала най-малко 1800 л. Народното Събрание, като разгледало това му прошение, искавало мнѣние, да се испрати това прошение на Трънската Окржжна Постоянна Комисия, която да опрѣдѣли разжбра на загубата. Тази комисия се е събрала и съ постановленіето си отъ 16-й Февруарий 1890 год. постановила, че слѣдва да му се заплати всичко 1200 л., колкото е струвала изсѣчената му гора. Слѣдъ това, за негово нещастие, тѣй да се каже, окржжниятъ управителъ се смѣнява и дохожда другъ, който казва, че комисията, отредена да констатира загубата, не била рѣшила право, и прѣдъ видъ на това, че той, просителитѣ, не билъ обадилъ на тази комисия, за че е получилъ 250 л., рѣшено било да бжде даденъ подъ сждъ за исканіе два пжти пари за едно и сжщо нѣщо, и билъ осжденъ отъ сжда да повърне на правителството 960 л., които той получилъ безъ никакво основание Така щото, просителитѣ моли да му се опрости тази сума. Народното Събрание, по поводъ на това прошение, е рѣшило да се приуставови изпълненіето на изпълнителното дѣло и Министерството на Финанситѣ, послѣ това, е изучило въпроса и е искавало мнѣние да се не опрощава тази сума, за която сжджтъ се е произнесълъ вече, че подлжжи на повръщаніе.

Комисията, като се занимава съ този въпросъ и като взе прѣдъ видъ, че дѣлото е получило най-справедливо разрѣшеніе отъ сжда, и още повече, че просителитѣ е искалъ да измами държавата и да получи два пжти пари за едно и сжщо нѣщо, искава мнѣние да се остави прошеніето му безъ послѣдствие, като неоснователно, и да се обърне вниманіето на правителството да изпълни рѣшеніето на сжда, т. е. да се даде по-нататѣшенъ ходъ на изпълнителното дѣло.

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: Понеже никой не иска думата, ще дамъ на гласуване. Моля ония г-да прѣдставители, които сж съгласни съ мнѣнието на комисията по докладваното прошение, да си вдигнжтъ ржката. (Болшинство.) Приема се мнѣнието на комисията.

Докладчикъ Атанасъ А. Буровъ: Прогшение отъ жителитѣ на с. Хераково, Софийска околия, и с. Росоманъ,

Врѣзничка околия. Просителитѣ казватъ, че държавата имала едно пасбище, подъ името „Боринарецъ“, което се състояло отъ 15.000 декара и като имали голѣма нужда отъ пасбище, молжтъ да имъ се продаде, именно: една трета на с. Росоманъ, а двѣ трети на с. Хераково. Прогшеніето е било испратено на Финансовото Министерство; то е събрало нуждитѣ свѣденія и намира за добръ да се удовлетвори просятата на просителитѣ, като искава мнѣние, да се продаде срѣщу осемъ лева декарътъ, една трета на с. Росоманъ и двѣ трети на с. Хераково.

И финансовата комисия уважи исканіето на просителитѣ и рѣши да се удовлетвори; обаче, съ това условие, тогава да бжджтъ правособственници на пасбището и да се ползватъ отъ него, слѣдъ като внесжтъ всичкитѣ пари.

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: Ще дамъ на гласуване. Който приема това рѣшеніе на комисията, да си вдигне ржката. (Болшинство.) Приема се. (Никола Хр. Габровски: Нѣма законниятъ съставъ прѣдставители!) — Има.

Докладчикъ Атанасъ А. Буровъ: Заявление отъ кмета на Юнущанската селска община, Харманлийска околия, съ което казва, че държавата била турила ржка на „Сиври-калевскитѣ махали“ и съ това общината не могла да се ползува отъ горитѣ и пасбищата, които влизатъ въ тия махали, нѣмало кждѣ да ходи добитѣкътъ, и понеже общината претендира тия мери да сж тѣхни и несправедливо засвоени отъ правителството, молжтъ да имъ се повърнжтъ. Финансовото Министерство разгледало това прошение и въ писмото си искава мнѣние, че исканіето на тази община не може да се удовлетвори, защото било заведено дѣло между правителството и просителитѣ, и Хасковскитѣ Окржженъ Сждъ, съ рѣшеніе № 146, отъ 21-й Юний 1882 год., е призналъ правото на държавата.

Комисията искава мнѣние, щото прошеніето да остане безъ послѣдствие.

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: Който приема рѣшеніето на комисията, щото прошеніето на Юнущанската община да остане безъ послѣдствие, да си вдигне ржката. (Болшинство.) Остава безъ послѣдствие.

Докладчикъ Атанасъ А. Буровъ: Заявление отъ жителитѣ на с. Кунино, Вѣло-Слатинска околия, съ което просителитѣ молжтъ почитаемото Народно Събрание да имъ отстъпи една частъ отъ държавното пасище „Ржчене“, за да може да прѣминава добитѣкътъ имъ, когато отива на водокой. Добитѣкътъ имъ минавалъ прѣзъ единъ правителственъ балталжкъ; за прокаръ имъ било отпуснжто мѣсто отъ 150 метра ширина; сега молжтъ да се увеличи на 400 метра.

Комисията искава мнѣние да се увеличи прокарътъ отъ 150 на 250 метра и ви молж да приемете това рѣшеніе на комисията.

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: Който е съгласенъ да се увеличи прокарътъ за добитѣка на с. Кунино отъ 150 на 250 метра ширина, както е приела комисията, да си вдигне ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ А. Буровъ: Слѣдъ това има единъ протоколъ на Свищовския Окржженъ Съвѣтъ, отъ

26-й Септември 1896 год., съ който съвѣтътъ намира за пуждно да се отпусне на с. Сенадиново държавното пасбище „Пладнището“. Финансовото Министерство е събрало свѣдения, намѣрило е, че селото имало пужда отъ пасбище и е съгласно да му се отпусне това пасбище, което се е състояло отъ 2.000 декара, като му се продаде по 15 л. декарътъ, но съ условие селото да получи право на експлоатация и владѣние на пасбището, слѣдъ като внесе сумата пълно.

Комисията моли Народното Събрание да приеме по такъвъ начинъ да се удовлетвори прощата на жителитѣ на с. Сенадиново.

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: Ще се гласува. Който е съгласенъ съ това мнѣние на комисията, да си вдигне ржката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Атанасъ А. Вуровъ: Прошение отъ жителитѣ на с. Ново-Село, Никополска околия, съ което молятъ почитаемото Събрание да имъ продаде едно пасбище, подъ название „Чифте-Раховица“, което се състояло отъ 1.200 декара и което донасяло годишенъ наемъ 425 л. Финансовото Министерство намира, че може да се удовлетвори това искание на жителитѣ на с. Ново-Село, защото тѣ имали необходима пужда отъ пасбище, и искава мнѣние да имъ се продаде по 12 л. декарътъ, съ това, обаче, условие, въ разстояние на три години да внескъ стойността му и слѣдъ като ѝ внескъ, тогавъ само да се ползуватъ като владѣтели и експлоататори на въпросния соватъ.

Комисията прие това мнѣние на Финансовото Министерство и ви моли да го приемете и вие.

Георги Н. Юрковъ: Трѣбва да стане това по законодателенъ редъ!

Ганчо Гаврийловъ: Азъ не можъ да разберъ какъ ставатъ такива рѣшения — прошение за единъ соватъ се отблъсва, за другъ се приема, а за трети се испраца въ Финансовото Министерство, защото се знае, че министерството ще резулира, че не може да се купи. Трѣбва тукъ една малка послѣдователностъ: или да приемемъ да имъ се отстъпимъ, или противното. И овѣзъ искатъ да платятъ по 15 л., и тѣзъ. Азъ не виждамъ сега причина, по която Финансовото Министерство не се е съгласило да се отстъпи соватътъ, защото, напирмѣръ, го искатъ по 5 л., а трѣбва да платятъ по 25. Това разбирамъ; но тукъ се иска да се плати по 15 л. Азъ мисля, че трѣбва да се изучатъ тии работи, а не току-тъй да даваме на едни, а на други да не даваме совати. По-напирѣдъ се каза, че Финансовото Министерство не знае тии държавни имущества колко сж, какви сж, и ине тукъ да приемемъ да ги продаваме тѣй! Азъ мисля, че трѣбва да бждемъ послѣдователи: или като приемаме да се продаватъ, да се продаватъ всички, или, ако отхвърляме на едни, трѣбва да отхвърлимъ на всички.

Никола Ив. Козаровъ: Г-да народни прѣдставители! Азъ мисля, че всѣки пътъ трѣбва да се гледа: рѣшенията, които взима Народното Събрание, да хармонизиратъ съ нашия основенъ законъ, Конституцията. По-рапо, по

първото заявление, г-нъ Юрковъ направи една умѣтна бѣлѣжка, че продажбата или отстъпването на държавнитѣ имоти трѣбва да става по законодателенъ редъ. Та затова бихъ молилъ и това заявление да остане безъ послѣдствие, като отъ друга страна Народното Събрание искаже желание прѣдъ надлѣжнии министръ да внесе законъ, съ който да се уредятъ всички тии държавни земи. Това ще бжде най-справедливото рѣшение.

Иванъ М. Абрашевъ: Азъ мисля, че нѣколко пъти сме взимали рѣшение по такива въпроси, подобни на този, който се разгледва днесъ. Както минжлата година, тѣй и сега, щомъ имаме мнѣнието на г-на Министра на Финанситѣ, което съставлява характеръ на прѣдложение, въ такъвъ случай нѣма защо отъ ново да се пита той — Министрътъ на Финанситѣ — ние трѣбва да вземемъ рѣшение: или да се даде земята на тии хора, или пъкъ да се остави прошениято имъ безъ послѣдствие. Рѣшението на Народното Събрание е законъ. Другъ е случаятъ за прѣминжлитѣ прошения, по които трѣбваше да се вземе рѣшение или да се удовлетвори прѣсителитѣ, или да се приеме пълно мнѣнието на комисията, което бѣи въ съгласие съ онова на г-на Министра на Финанситѣ, който даваше мнѣние да не се отстъпимъ исканитѣ отъ селинитѣ държавни земи, понеже не имъ сж нуждни, а другъ е тоя случай, гдѣто г-нъ Министрътъ на Финанситѣ казва, че прѣсителитѣ отъ Ново-Село, Никополска околия, иматъ нужда и трѣбва да имъ се продаде държавниятъ соватъ, който тѣ искатъ. Следователно, каквото и да е рѣшението на Народното Събрание, то е единъ законъ. Искате да имате само по-дълга процедура, а резултатътъ е сжщиятъ.

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: Ще се гласува. Има двѣ прѣдложения. Първото е отъ комисията, да се уважи молбата на жителитѣ отъ с. Ново-Село, Никополска околия, а второто на г-на Козарова, да се остави прошениято безъ послѣдствие, до гдѣто се направи специаленъ законъ по тии въпроси. Най-напирѣдъ ще се гласува мнѣнието на комисията. Моля онии г-да прѣдставители, които сж съгласни да се уважи прощата на жителитѣ отъ с. Ново-Село, Никополска околия, да си вдигнатъ ржката. (Меншинство.) Не се приема мнѣнието на комисията.

Докладчикъ Атанасъ А. Вуровъ: Щомъ се взе такава рѣшение, тогава не остава, освѣнъ да не се докладватъ другитѣ прошения. (Гласове: Слѣдвайте!)

Прошение отъ жителитѣ на с. Горна-Студена, Свищовска околия, съ което молятъ да имъ се продаде по доброволенъ начинъ и съ умѣрена цѣна държавниятъ соватъ, нарѣченъ „Казъ-Соватъ“. Финансовото Министерство намира, че може да се удовлетвори тѣхното искание, като имъ се продаде тоя соватъ, който състои отъ около 1.000 декара и донася годишенъ доходъ 2.010 л., и да имъ се продаде по 15 л. декарътъ, съ това, обаче, условие, въ разстояние на три години да исплатятъ стойността, и слѣдъ като внескъ сумата, да получатъ правото на ползуване и владѣние тоя соватъ. Моля почитаемото Народно Събрание да приеме това рѣшение.

Никола Ив. Козаровъ: Азъ мисля, г-да прѣд-ставители, че нашето рѣшеніе бѣше изобищо. Азъ направихъ прѣдложение, щото заявления за отпуцаніе на държавни земи да се не докладватъ въ Събранието, до гдѣто не се внесе законъ за това, както има специално рѣшеніе да не се докладватъ прошения, съ които се иска българско подданство, до гдѣто не се изработи Законъ за българското подданство. Така сжщ: да не се докладватъ всички заявления, съ които се иска отстъпване на държавни земи, или пасища, до гдѣто министрътъ не внесе специаленъ законъ за това.

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: Има двѣ прѣдложения по това прошение. Първото е на комисията: да се уважи исканіето на жителитѣ отъ с. Горна-Студена, като имъ се продаде соватѣтъ „Казъ-Соватѣ“ по 15 л. декартъ, съ условие като исплатятъ стойността, тогава да имъ се отстъпи соватѣтъ, а другото е на г-на Козарова, че трѣбва да се направи законъ и до тогава такива прошения да не се докладватъ, а да останатъ висащи. Ще се гласува мнѣнието на комисията. Моля, ония г-да прѣд-ставители, които сж съгласни съ мнѣнието на комисията по прошенията на жителитѣ отъ с. Горна-Студена, Свищовска околия, да си вдигнатъ ржката (Меншество.) Не се приема мнѣнието на комисията.

Никола Ив. Козаровъ: Да се гласува и това, щото за въ бѣдѣще комисиятъ да не докладватъ такива прошения.

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: Вашето прѣдложение е отъ законодателенъ характеръ и трѣбва да го внесете по свой редъ.

Моля г-на Вълканова да пристъпи къмъ докладчаніе на другитѣ прошения.

Докладчикъ Никола В. Вълкановъ: Постъпило е едно прошение отъ Димитра Пандиловъ, родомъ отъ гр. Куманово, Македония, живущъ въ сѣция градъ, въ което казва, че като ратникъ по черковни въпросъ, въ 1882 год. билъ испратенъ отъ турскитѣ власти на заточение въ островъ Родосто и подиръ 16 години, като се върналъ, намѣрилъ всичката си стока опропадена; за туй моли да му се отпусне пенсия.

Комисията, прѣдъ видъ на туй, че нѣма достатъчни доказателства, намѣри, че просятъ му не почива на достатъчни данни и остави прошенията му за сега безъ послѣдствие.

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: Ще се гласува. Моля ония г-да прѣдставители, които сж съгласни съ мнѣнието на комисията, щото прошенията на Димитра Пандиловъ, отъ гр. Куманово, да се остави безъ послѣдствие, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Остави се безъ послѣдствие.

Докладчикъ Никола В. Вълкановъ: Промение отъ пловдивския жителъ, оставния унтеръ-офицеръ Ст. Славиковски. Просителтъ казва, че живѣе въ България отъ освобождението, билъ на българска служба около 18 години, жененъ за българка, ималъ 5 дѣца, сѣталъ се като български подданикъ, обаче, пенсионната комисия отказала да му даде пенсия, като мислила, че е чуждъ подданикъ; за туй моли Народното Събрание да му отпусне пенсия, или да му се

повържатъ удържитѣ отъ заплатата му. Сжщо и за удържитѣ пенсионното отдѣление отказало да му се повържатъ.

Комисията, като има прѣдъ видъ, че ако пенсионното отдѣление е отказало на неговата проба, има друга инстанция, гдѣто просителтъ трѣбва да се отнесе, остави прошенията му безъ послѣдствие.

Христо Гендовичъ: Г-да! Мисля, че тоя унтеръ-офицеръ нахѣсто е далъ своето заявление. Като е служилъ 18 години и му се е удържало отъ заплатата за пенсия и като му се е отхвърлила просятъ за пенсия, защо да не му се повържатъ удържитѣ? Защо да се ползуватъ отъ тѣхъ нѣкои по-големи чиновници? Това е несправедливо. Ако има удържки отъ заплатата, трѣбва да му се повържатъ. (Докладчикъ Никола В. Вълкановъ: Само двѣ години му е удържано!) Азъ съмъ на мнѣние, за колкото време му е удържано, да му се върнатъ паритѣ.

Раденко Николовъ: Азъ не можъ да се съглася съ прѣдложенията на г-на Гендовича, защото въ закона е казано, че за повече отъ 5 години удържитѣ може да се повържатъ, а за по-малко не могатъ.

Докладчикъ Никола В. Вълкановъ: Той е билъ войникъ прѣзъ всичкото време.

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: Има двѣ мнѣния: първото е на комисията, да се остави прошенията безъ послѣдствие, а второто на г-на Гендовича, да се повържатъ удържитѣ на просители. Най-напрѣдъ ще се гласува мнѣнието на комисията. Моля ония г-да прѣдставители, които сж съгласни съ мнѣнието на комисията, щото прошенията на Ст. Славиковски, отъ гр. Пловдивъ, да се остави безъ послѣдствие, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Остави се безъ послѣдствие.

Докладчикъ Никола В. Вълкановъ: Промение отъ настоятелството на Златаришкото читалище „Развитіе“, Еленска околия, съ което казватъ, че понеже нѣмали сръдства да си построжатъ здание за читалище, искатъ отъ Народното Събрание 2.000 л. помощъ.

Комисията намѣри заявлението за неоснователно и го остави безъ послѣдствие, защото, ако се удовлетвори, ще се породятъ много такива прошения.

Никола Хр. Габровски: Азъ мисля, че това прошение не трѣбва да се остави безъ послѣдствие, но да се испрати по надлѣжния редъ въ Министерството на Просвѣщеніето. Както ви е извѣстно, въ бюджета на това министерство има прѣдвидена една сума за такива цѣли и то е длѣжно да покровителствува и да помага на такива читалища. Затова, азъ прѣдлагамъ да не се оставя безъ послѣдствие, но да се прати въ Министерството на Просвѣщеніето, за да удовлетвори просителтъ. Сега, ако сж събрали адреса, като сж испратили прошенията до Народното Събрание, не значи, че трѣбва да се отхвърли. Нека да се испрати до министерството и, ако то види, че заслужава, да му се отпусне извѣстна сума, за да може да си увеличи книгитѣ въ библиотеката, а пъкъ, ако не намѣри просятъ за основателна, да ѝ остави безъ послѣдствие.

Докладчикъ Никола В. Вълкановъ: Комисията остави това прошение безъ послѣдствие на туй основание, защото

счете себе си, че не може да взима такава инициатива, да посочва всекиму къде да се отправя, понеже всеки трябва да знае законите и къде да се обръща. Затова и остави това прошение без послѣдствие.

Прѣдсѣдателствующия Христо Ивановъ: Ще се гласува. Който приема миѣнието на комисията, да се остави прошеието на Златаришкото читалище „Развитие“ безъ послѣдствие, да си вдигне ржката. (Болшинство.) Остави се безъ послѣдствие.

Докладчикъ Никола В. Вълкановъ: Промение отъ Стояна Петковъ, отъ гр. Кула, пенсионеръ. Той казва, че пенсиониятъ съвѣтъ му билъ отпусналъ 20 л. мѣсечна пенсия, но прѣдъ видъ на това, че билъ старъ и че не му били достатъчни 20 л., моли Народното Събрание да му отпусне още 20 л. мѣсечно.

Комисията намѣри прошеието му за неоснователно и го остави безъ послѣдствие.

Прѣдсѣдателствующия Христо Ивановъ: Ще се гласува. Който приема прѣдложението на комисията, да се остави безъ послѣдствие прошеието на Стояна Петковъ, да си вдигне ржката. (Болшинство.) Остави се безъ послѣдствие.

Докладчикъ Никола В. Вълкановъ: Промение отъ Мария Г. Долапчиева, отъ гр. Русе. Тя казва, че пенсиониятъ съвѣтъ билъ намалил пенсията ѝ на 5 л. и 80 ст., когато трѣбвало да бѣде 10 л., ако не и повече; затова моли да се увеличи пенсията ѝ на 10 л. мѣсечно.

Комисията намѣри, че ако стане едно такова увеличение, ще се наруши законътъ и затова остави прошеието на просителката безъ послѣдствие.

Прѣдсѣдателствующия Христо Ивановъ: Ще се гласува. Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ да се остави безъ послѣдствие прошеието на Мария Г. Долапчиева, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Остави се безъ послѣдствие.

Докладчикъ Никола В. Вълкановъ: Гимнастическото дружество „Юнакъ“ въ гр. Търново, съ едно прошение иска отъ Народното Събрание да му отпусне 12.000 л., за да си построи единъ гимнастически салонъ, който щѣлъ да бѣде добъръ разсадникъ за физическото развитие и укрѣпване на членоветѣ на дружеството не само въ Търново, но и въ цѣлата околия.

Комисията намѣри това прошение за неоснователно и рѣши да се остави безъ послѣдствие, защото, ако просителитѣ искатъ, могатъ да си съставятъ дружество акционерно и по тоя начинъ да постигнатъ цѣльта си.

Прѣдсѣдателствующия Христо Ивановъ: Ще се гласува. Който приема прѣдложението на комисията, да се остави прошеието на Търновското гимнастическо дружество „Юнакъ“, безъ послѣдствие, да си вдигне ржката. (Болшинство.) Остави се безъ послѣдствие.

Докладчикъ Никола В. Вълкановъ: Свещеникъ Константинъ Николъ, отъ гр. Кюстендилъ, съ едно прошение до Народното Събрание, иска да му се увеличи пенсията, защото билъ старъ и защото трѣбвало да плаща на единъ слуга.

Комисията намѣри прошеието му за неоснователно и рѣши да се остави безъ послѣдствие.

Прѣдсѣдателствующия Христо Ивановъ: Ще се гласува. Който приема да се остави прошеието на свещеника Константина Николъ безъ послѣдствие, да си вдигне ржката. (Болшинство.) Остави се безъ послѣдствие.

Докладчикъ Никола В. Вълкановъ: Промение отъ Тодора Петрова, съпруга на покойния стражаръ Янчо Стояновъ Сяколовъ, отъ гр. Карнобатъ, съ което иска да ѝ се отпусне една пенсия, понеже мъжътъ ѝ билъ стражаръ и нѣмалъ изслужени години, за да може да получи пенсия.

Комисията намѣри просбата ѝ за неоснователна и рѣши да се остави безъ послѣдствие.

Прѣдсѣдателствующия Христо Ивановъ: Ще се гласува. Който приема да се остави безъ послѣдствие прошеието на Тодора Петрова, да си вдигне ржката. (Болшинство.) Остави се безъ послѣдствие.

Докладчикъ Никола В. Вълкановъ: Лала Тодорова Главчова, отъ гр. Копривица, живуща въ гр. Пловдивъ, съ едно прошение до Народното Събрание казва, че прѣзъ 1876 год., при съставянето на възстаническитѣ чети, тя била натоварена да ушне едно знаме, което съ рискъ на живота си и ушила. Сега, тя била бѣдна, нѣмала никакво състояние, за да може да прѣхранва себе си и дѣцата си, и затова моли да ѝ се опрѣдѣли една пенсия, за заслугитѣ, които била принесла на отечеството. Мъжътъ ѝ билъ живъ, на 72 години, но билъ сакатъ съ едната рѣва и затова нѣмала съ що да прѣхранва четиритѣ си дѣца. Тя имала единъ синъ на 21 година, другъ на 19 години и двѣ дѣщери, отъ които едната била на 23 години, а другата на 12 години.

Комисията намѣри, че на просителката не може да се отпусне пенсия, понеже има синове по на 21 и 19 години и затова рѣши да се остави прошеието ѝ безъ послѣдствие.

Прѣдсѣдателствующия Христо Ивановъ: Ще се гласува. Който приема да се остави прошеието на Лала Тодорова Главчова безъ послѣдствие, да си вдигне ржката. (Болшинство.) Остави се безъ послѣдствие.

Докладчикъ Никола В. Вълкановъ: Скарлатъ Стратовичъ, жителъ браилски, а сега софийски, съ двѣ прошения, едното отъ 1893 год., а другото отъ 1896 год., иска да му се повържатъ 1.600 л., които той далъ прѣзъ 1876 год. въ заемъ на Браилското черковно настоятелство за построяването на църквата въ гр. Браила. Скъпиятъ прилага и една молба отъ Браилското черковно настоятелство, подписано отъ нѣколко българи, въ което казватъ: ние сме бѣдни, затова молимъ Събранието да рѣши да се платятъ тия пари отъ държавата.

Комисията, имайки прѣдъ видъ, че въ Браила има доста богати българи, които могатъ да платятъ тая малка сума на просители, остави прошеието на просители безъ послѣдствие.

Прѣдсѣдателствующия Христо Ивановъ: Ще се гласува. Моля ония г-да прѣдставители, които сж съгласни съ миѣнието на комисията, за да се остави прошеието на

Оскарата Стратовичъ безъ послѣдствие, да си вдигнѣтъ ржката. (Болшинство.) Остави се безъ послѣдствие.

Докладчикъ Димитръ Радевъ: Постъпило е едно прошение отъ Екатерина Ангелова Петлешкова, жителка отъ гр. Брацигово, Пешерска околия. Сиятъ на тая жена, Василъ Петлешковъ, билъ членъ отъ революционния комитетъ, дѣйствувалъ като възстаникъ, заловенъ билъ отъ турцитѣ, истезаванъ билъ между два огъня, до гдѣто прѣдалъ душа. Най-сетнѣ оставатъ старата му майка и жена му, които била тоже стара, и правителството прѣзъ 1890 год. отпуснѣло и на двѣтъ по 25 л. мѣсечна пенсия. Напослѣдъкъ, пенсията на майка му била отнега и тя останѣла да се скита по улицитѣ на старини, безъ да има отъ кадѣ да си искава хлѣба. Зарадъ туй, ти прибиѣва къмъ Народното Събрание и моли да ѝ се възстанови първата пенсия, състояща се отъ 25 л. мѣсечно.

Комисията, ръководима отъ тая справедливостъ, че на единъ подобенъ дѣецъ не трѣбва да се скита майка му по улицитѣ безъ всякакви ерѣдства, рѣши: да се възстанови първата ѝ пенсия отъ 25 л. мѣсечно и моляхъ Народното Събрание да се съгласи съ това нейно рѣшение.

Георги Н. Юрковъ: Г-да прѣдставители! Трѣбва да похваля комисията, че въ дадения случай е направила исклучение отъ приетия редъ, че ти се е показала сполучителна къмъ прѣдметната просителка, по отношение отпусането на пенсия. Исклучението се оправдава отъ това обстоятелство, че Василъ Петлешковъ е единъ отъ редкитѣ дѣители при нашето освобождение и че въ историята на нашето освобождение той завзема видно мѣсто. Виждате отъ заявлението по какъвъ мъченически начинъ е умрѣлъ той, за да принесе една услуга на своето отечество, и видѣхме, отъ друга страна, какъ майка му прѣкарва старинитѣ си въ крайна бѣдность. Василъ Петлешковъ бѣше единъ много състоятеленъ човѣкъ и вънъ отъ това, че той загуби и здравето си и живота си, но изгуби и състоянието си, вслѣдствие на което остави своитѣ ближни и роднини да прѣкарватъ старинитѣ си въ бѣдность.

Азъ мисля, г-да народни прѣдставители, като имате прѣдъ видъ, че тая баба, Екатерина Ангелова Петлешкова, е прѣкарала едни хубави години въ младинитѣ си; че е имала едно състояние завидно; че прѣдъ видъ на тая голѣма загуба, която е прѣтърпѣла съ изгубването на сина си, ние, съ една пенсия, до извѣстенъ размѣръ ще ѝ утѣшимъ и ще ѝ дадемъ едно морално удовлетворение; но, като имате прѣдъ видъ нейното минѣло положение, една такава пенсия отъ 25 л. е много малка — затова, азъ ходатайствувамъ прѣдъ Събранието да увеличи тая пенсия на 50 л. поне, и съ туй, вѣрвамъ, ще облекчимъ нейнитѣ старини и ще докажемъ, че цѣнимъ заслугитѣ на сина ѝ.

Хрието Гендовичъ: Г-да народни прѣдставители! Дѣйствиелно, азъ съмъ по принципъ противъ даването на пенсия, но не трѣбва да забравяме, г-да, онѣзи български синове, които съ принесли полза за нашето освобождение; не трѣбва да ги забравяме нито ние, нито нашето поколѣние. Азъ съмъ съгласенъ на всѣки, който е помогналъ на България, да се отпусне пенсия. Тоя чо-

вѣкъ е билъ въ състояние прѣди войната. Въ единия и въ другия случай, ако бѣше останѣлъ живъ, щѣше да бѣде единъ богатъ и единъ отъ първенцитѣ, но нѣмалъ щастieto да се наслаждава на свободата на България и е падналъ мъртъвъ за освобождението. И при какви условия? — Най-тежки и най-звѣрски! Зарадъ това, ако удовлетворимъ тая стара бабичка, ние ще направимъ едно великодушие, ако гласуваме да ѝ дадемъ 50 л. пенсия. Зарадъ това, бихъ молилъ Народното Събрание, понеже този човѣкъ е заслужилъ, да отпуснемъ една пенсия отъ 50 л., а не отъ 25 л. И моляхъ всички г-да прѣдставители, за подобни заслуживши хора, както казва и г-нъ Нейчовъ за нѣкой си попъ, такива хора не трѣбва да се забравятъ, а трѣбва да имъ се отпусне пенсия, защото тѣ нѣма да живѣятъ още 50 години, ами едва ще живѣятъ 4—5 години още, и по 50 л. на мѣсецъ, ще имъ дадемъ 2,000 л. Заради това, азъ бихъ молилъ да се отпусне 50 л. мѣсечна пенсия на тая бабичка.

Янколъ Донковъ: Г-да народни прѣдставители! Комисията, до колкото разбирамъ азъ, дава, или облагодѣтелствува нѣкой заслужили наши патриоти, или тѣхни съмѣйства, за това само, за да може да се прѣхранватъ, за да може да живѣятъ, както поне съ живѣли. Пенсията не се отпуща за набирание какви и да е суми отъ единъ пенсионеръ, било мъжъ или жена. На една баба, за която се споменѣ че била на 70 години, особено въ Брацигово, гдѣто, менъ ми се струва, че сѣ достатѣчни 25 л., достатѣчни ѝ сѣ опрѣдѣлени отъ комисията 25 л., за да може да съществува. Да ѝ дадемъ 50 л., то ще значи да ѝ накараме да прави капитали, отъ които едва ли има ти нужда. Народното Събрание, като има прѣдъ видъ заслугитѣ на сина ѝ, то извършва своята длѣжностъ като ѝ дава възможностъ да може да живѣе, и менъ ми се струва, че тия 25 л. пенсия, която ѝ е опрѣдѣлила комисията, сѣ достатѣчни, за да може да живѣе просителката. Затова, мисля, че би трѣбовало да се приеме прѣдложението на комисията.

Даниѣлъ С. Юрковъ: Г-да прѣдставители! Понече се касае за паметта на Васила Петлешковъ, считамъ се за длѣженъ да освѣтля Събранието, като за майката на какъвъ човѣкъ се касае въпросътъ за отпусане пенсия; защото у насъ мнозина се явяватъ да искатъ пенсия и да казватъ заслугитѣ си: това направихъ, онова направихъ. Може. Но азъ ще кажа за Васила Петлешковъ това, което знамъ. Василъ Петлешковъ, г-да прѣдставители, бѣше единъ отъ първитѣ ония хора, които, когато дойде Венковски въ Брацигово и състави революционенъ комитетъ, бѣше първиятъ, казвамъ, който даде клетва; той бѣше въ врѣме на възстанието членъ въ комитета и го пратихъ въ Обориче, да рѣшаватъ съ други такива съдбата на България и, като се раздѣлиха на двѣ партии, относително прогласяването или не на възстанието, той е билъ първиятъ, който е подписалъ, за да се вдигне възстание и, вслѣдствие на неговия подписъ, възстанието се прогласи. Той се върна въ Брацигово и взема най-живо участие въ борбата и въ възстанието съ най-голѣма рѣшителностъ. Най-послѣ свърши се възста-

нието, хванал го турците и го турях между два огъня до гдѣто прѣблѣднѣ и го питахъ: „кои ти сѣ другаритѣ“, а той каза: „азъ съмъ и никой другъ“. И не издаде другаритѣ си. Най-послѣ, като прѣблѣднѣ, паната заповѣда: „сюнгуленѣ шуну“, и го прободохъ. Сега на една майка, като неговата, която бѣше жена на единъ мъжъ състоятеленъ и майка на единъ ситъ състоятеленъ, като ѣ разграбихъ по-послѣ имота, нищо не ѣ останъ, и има три щерки по-блѣдни отъ неѣ, Народното Сѣбрание бѣше отпуснало прѣди 5—6 години една пенсия отъ 25 л. Прѣди двѣ години прѣкратихъ тая пенсия, защото и жената на Васила Петлешковъ имала пенсия. Сега, прилича ли за единъ такъвъ човѣкъ, който по този начинъ е умрѣлъ, да ходи днесъ майка му да проси? Минѣлата година тя бѣше тукъ, плачеше и ми казваше: „Даниѣле, Даниѣле, по цѣли вечери плачѣ, защото нѣмамъ петъ пари, за да запалихъ свѣщъ на сина ми“. Сега, при това ѣ положение, ако обичате, дайте 25 л., а ако обичате дайте 50 л. Но въ дадения случай, азъ моѣхъ Сѣбранието, като има прѣдъ видъ заслугѣ на Васила Петлешковъ, да не остави на стари години майка му да ходи да проси, а да ѣ даде една пенсия, каквато намѣри за добѣ.

Докладчикъ Димитръ Радевъ: Г-да народни прѣдставители! Комисията разгледа всеотранно молбата на Екатерина Ангелова, прѣвѣри свидѣтелствата, които придружаватъ прошеніето, и, най-послѣ, се убѣди по нейната старостъ, понеже е единѣка, сама, и намѣри, че ѣ е достатѣчна сумата 25 л. на мѣсецъ. Азъ съмъ натоваренъ отъ комисията да ходатаѣствувамъ прѣдъ васъ, да се възобнови пенсията ѣ. Тя казва, че до прѣди 2 год. имала пенсия по 25 л. на мѣсецъ, но ѣ ѣз отнели. Моли да ѣ се възобнови.

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: Има двѣ прѣдложения. Първото е на комисията, да се възобнови на просителката пенсията отъ 25 л. мѣсечно, а второто е на г-на Георгія Юруковъ, да ѣ се отпусне пенсия по 50 л. мѣсечно. Ще се гласува най-напрѣдъ мнѣніето на комисията. Моѣхъ опѣзи отъ г-да прѣдставителитѣ, които сѣ съгласни съ мнѣніето на комисията, да се възобнови на Екатерина Ангелова Петлешкова мѣсечната пенсия по 25 л., да си вдигнатъ рѣката. (Болшинство.) Приема се мнѣніето на комисията.

Докладчикъ Димитръ Радевъ: Прошение отъ поборника Никола Димитровъ, жителъ отъ гр. Кюстендилъ.

Този господинъ казва, че прѣзъ 1877 год. се записалъ доброволецъ въ четата на Дѣда Ильо войвода. Дѣйствиелъ въ Сърбиѣ и въ сръбско-турската война, и слѣдъ тази война се записалъ и взелъ участие въ сражението на Шипка и други мѣста. Нѣмалъ въ рѣцѣтъ си никакви документи, понеже много врѣме се измѣнѣло и не могѣлъ да си събере документи. Казва, че неговитѣ другари били пенсиониранѣ. Затова, като мисли, че Народното Сѣбрание ще му отпусне пенсия, отнесълъ се до послѣдното сѣ прошение и моли да му се отпусне една пенсия.

Комисията, като взе прѣдъ видъ, че не сѣществуватъ никакви документи, които да удостѣвяватъ неговитѣ заслуги, остави го безъ послѣдствие.

Атанасъ П. Краевъ: Азъ мислѣхъ, че най-добѣ щѣше да бѣде, ако това прошение се испрати въ пенсионното отдѣление при Министерството на Финанситѣ, за да се произнесе по прощата му. Нека поиска то документи, и ако не може просителътъ да прѣдстави такива, ще остави прошеніето му безъ послѣдствие. Ние да го оставимъ безъ послѣдствие, не е добѣ. Най-хубаво ще бѣде да се испрати по принадлежностъ, т. е. въ пенсионното отдѣление.

Докладчикъ Димитръ Радевъ: Г-да прѣдставители! Всѣко едно заинтересувано лице, когато има нужда отъ пенсия, има въ страната извѣстенъ законъ, трѣбва да се рѣководи отъ него, на първо мѣсто да си достави нуждитѣ документи и да се отнесе до пенсионната комисия. Понеже не е направилъ това, то Народното Сѣбрание не може да му бѣде рѣководителъ, и комисията остави прошеніето му безъ послѣдствие.

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: Има двѣ прѣдложения. Първото е на комисията: да се остави въпросното прошение безъ послѣдствие; второто е на г-на Краева: да се испрати въ пенсионното отдѣление, което да изиска отъ просители да испрати своитѣ документи. Полагамъ на гласуване първо прѣдложението на комисията. Моѣхъ опѣзи отъ г-да прѣдставителитѣ, които сѣ съгласни да се остави прошеніето на Никола Димитровъ безъ послѣдствие, да си вдигнатъ рѣката. (Болшинство.) Остава се безъ послѣдствие.

Д-ръ Димитръ Теодоровъ: Ако се прѣвѣри съставътъ на Сѣбранието, ще видите, че нѣма съотвѣтствующето число, за да рѣшава!

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: Ще се прѣвѣри, г-нѣ Теодоровъ!

Докладчикъ Димитръ Радевъ: Прошение отъ Коста Видоловъ, бившъ разсиленъ при Пловдивската митрополия. Той постигналъ тамъ като разсиленъ въ 1873 год. и е продължавалъ да служи като такъвъ до края на 1897 год., когато се разболѣлъ и напусналъ службата. Отъ пенсионни свѣтъ билъ облагодѣтелствуванъ съ 25 л. мѣсечна пенсия, вслѣдствие подадено отъ него едно прошение. Понеже сега страдалъ отъ ревматизмъ, казва, че тази сума му била недостатѣчна за прѣхранване, та моли да му се увеличи отъ Народното Сѣбрание.

Комисията намѣри, че е достатѣчна пенсията, опрѣдѣлена отъ пенсионни свѣтъ, и остави прошеніето му безъ послѣдствие.

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: Ще се гласува. Моѣхъ опѣзи отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ заключението на комисията, което е: да се остави безъ послѣдствие прошеніето на Коста Видоловъ, да си вдигнатъ рѣката. (Болшинство.) Остава се безъ послѣдствие.

Докладчикъ Димитръ Радевъ: Стоянъ Динчовъ налбанѣтина, отъ с. Стрѣлча, Панагюрска околия, подава прошение, придружено съ едно свидѣтелство отъ Стрѣлчанското Общинско Управление, подъ № 812, че е бѣденъ и че има

7-членно сѣмейство. Друго едно свидѣтелство, отъ същата община, под № 811, че е дѣйствувалъ въ революционния комитетъ. Друго свидѣтелство, подписано отъ нѣколко души, че той билъ заловенъ отъ тогавашната турска власть и испратенъ на заточение въ Азия, отъ гдѣто послѣ билъ освободенъ. Други документи за заточението му не притежава, освѣнъ едно свидѣтелство, подписано отъ трима души, съ които заедно е лѣжалъ въ затвора.

Комисията намѣри тѣзи документи за недостатъчни и остави прощението му безъ послѣдствие.

Прѣдсѣдателствующия Христо Ивановъ: Ще се гласува. Моля ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ заключението на комисията, което е: да се остави безъ послѣдствие прощението на Стояна Динчовъ налба-тина, да си вдигнатъ ржката. (Волшинство.) Остави се безъ послѣдствие.

Докладчикъ Димитръ Радевъ: Прощение отъ Димитра Георгиевъ, жителъ отъ гр. Дупница, придружено съ едно свидѣтелство отъ Дупничкото Градско-Общинско Управление, че е бѣдешъ и има 6-членно сѣмейство, и второ, удостоверение отъ пенсионното отдѣление, вѣдѣто по-напредъ е подалъ прошение и е оставено безъ послѣдствие.

Просителъ Димитръ Георгиевъ е единъ отъ поборниците, които сж дѣйствували съ четата на покойния Бенковски. Обаче, за участницитѣ въ тази чета не е било прѣвидено минжалата година въ Закона за поборницитѣ и опълченцитѣ право за пенсия, и заради това пенсионниятъ съвѣтъ е оставилъ безъ послѣдствие прощбата му.

Комисията, като вникнж въ всичко това, намѣри за необходимо да го остави безъ послѣдствие.

Прѣдсѣдателствующия Христо Ивановъ: Ще се гласува. Моля ония г-да прѣдставители, които приематъ заключението на комисията, което е: да се остави безъ послѣдствие прощението на Димитра Георгиевъ, да си вдигнатъ ржката. (Волшинство.) Остави се безъ послѣдствие.

Докладчикъ Димитръ Радевъ: Прощение отъ Васила Банчевъ Дрѣнски, отъ гр. Троянъ. Казва, че по време на освободителната война вземалъ живо участие, съставлявалъ чети и пр. Прѣдставлява свидѣтелство отъ другари, че е дѣйствувалъ наедно съ революционния комитетъ; второ свидѣтелство има отъ Троянското Градско-Общинско Управление за сѣмейното му положение; трето медицинско сви-

дѣтелство, че е сериозно боленъ, слабъ и безъ чужда помощъ не може да си служи, понеже много силно страдалъ отъ ревматизмъ и останжалъ дори сакатъ. На основание на всичко това, моли да му се отпусне една пенсия, съ която да може да се прѣхранва.

Комисията намѣри всички тия документи недостатъчни и остави молбата му безъ послѣдствие.

Прѣдсѣдателствующия Христо Ивановъ: Ще се гласува. Моля тия отъ г-да прѣдставителитѣ, които сж съгласни съ заключението на комисията, щото прощението на Васила Банчевъ Дрѣнски, отъ гр. Троянъ, да се остави безъ послѣдствие, да си вдигнатъ ржката. (Волшинство.) Остави се безъ послѣдствие.

Иванъ М. Абрашевъ: Г-не прѣдсѣдателствующия! Само 46 души сж въ Събранието. Правжъ прѣдложение да се вдигне засѣданието.

Прѣдсѣдателствующия Христо Ивановъ: Г-да прѣдставители! Понеже нѣкои отъ г-да прѣдставителитѣ заявяватъ, че нѣма нужното число прѣдставители, за да продължаваме да засѣдаваме, считамъ се задълженъ да вдигна засѣданието. Обаче, прѣди да се вдигне засѣданието, трѣбва да опрѣдѣлимъ дневния редъ за слѣдующето засѣдание, което ще бѣде въ Понеделникъ, за когато на дневенъ редъ ще имаме:

I. На първо четение законопроекта за измѣнение и допълнение Закона за тютюня, и

II. Докладъ на парламентарната комисия за реформитѣ, въ свѣрка съ бюджета.

Освѣнъ това, съобщавамъ на г-да народнитѣ прѣдставители, че е постъпило едно прѣдложение отъ г-на Вѣлка Нейчовъ, Панагюрски народенъ прѣдставителъ, подписано отъ нужното число прѣдставители, което, съгласно чл. 33-й отъ Правилника за вътрѣшния редъ на Народното Събрание, ще бѣде турнжто на дневния редъ за първо четение, слѣдъ като се напечата и раздаде на г-да прѣдставителитѣ.

Моля г-да прѣдставителитѣ, които иматъ да прѣдложатъ нѣщо за дневния редъ на слѣдующето засѣдание, да заявятъ. (Никой не иска думата.) Понеже никой нищо не прѣдлага, вдигамъ засѣданието.

(Затворено въ 4 часътъ и 20 минути слѣдъ пладнѣ.)

Прѣдсѣдателъ: Д-ръ Георги Янколовъ.

Подпрѣдсѣдатели: { Христо Ивановъ.
Петко В. Горбановъ.
Георги Губидѣльниковъ.

Секретари: { Петръ Папанчевъ.
Жеко Ив. Жековъ.
Петръ К. Бобчевски.
Лука Братановъ.
Никола Ив. Козаровъ.

Секретари: { Иванъ М. Лиловъ.
Иванъ Пецовъ.
Стефанъ Ивановъ.
Георги Н. Юруковъ.
Василъ Ив. Димчевъ.

Секретари: { Боби Лафчиевъ.
Христо Теодоровъ.
Георги Ив. Михайловъ.
Янколъ Донковъ.
Данчо В. Пишмановъ.

Началникъ на Стенографическото Бюро: Хр. П. Константиновъ.